

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas förslagen i budgetpropositionen för år 2003 om anslagen inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt 28 motionsyrkanden. Riksdagen har den 4 december 2002 bestämt utgiftsramen för utgiftsområdet till 3 363 075 000 kr i enlighet med finansutskottets förslag. Efter förslag i en motion (s, v, mp) överstiger den fastställda ramen regeringens förslag med 28 000 000 kr.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. De av riksdagen antagna 15 miljökvalitetsmålen anger vilket tillstånd som skall uppnås i ett generationsperspektiv. Ett antal delmål för miljökvalitetsmålen anger att en viss miljö kvalitet skall vara uppnådd eller att förändringar skall vara genomförda vid en viss tidpunkt för att miljökvalitetsmålen skall kunna uppnås inom en generation.

Den totala resursförstärkningen inom utgiftsområde 20 uppgår till ca 200 miljoner kronor år 2003 och ca 1 000 miljoner kronor år 2004 i jämförelse med 2002 års utgiftsnivå.

Regeringens förslag om medelsanvisning på anslag tillstyrks utom såvitt avser anslagen 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden och 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden där utskottet med bifall till en motion (s, v, mp) föreslår en höjning med 7 respektive 21 miljoner kronor. I övriga delar ställer sig utskottet bakom de bedömningar som regeringen har redovisat. Övriga motioner avstyrks.

I betänkandet finns 3 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Bakgrund.....	7
Politikområde Miljöpolitik.....	7
Mål.....	7
Utskottets överväganden.....	9
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, politikområde	
Miljöpolitik.....	9
Politikens inriktning samt resultatbedömning.....	9
Naturvårdsverket.....	21
34:2 Miljöövervakning m.m.....	22
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald.....	25
Propositionen.....	26
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	29
34:6 Kemikalieinspektionen.....	33
34:7 Internationellt miljösamarbete.....	35
34:8 Stockholms internationella miljöinstitut.....	36
Strålskydd och kärnsäkerhet m.m.....	37
34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.....	39
34:13 Information om klimatfrågor.....	40
34:14 Stöd till klimatinvesteringar.....	41
Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 20.....	43
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader och 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning.....	43
Reservationer.....	45
1. Mark- och vattenkalkning (punkt 3).....	45
2. Mark- och vattenkalkning (punkt 3).....	45
3. Betydelsen av miljöforskning (punkt 7).....	46
Särskilda yttranden.....	47
1. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1).....	47
2. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1).....	49
3. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1).....	50

4. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1).....	51
Bilaga 1	
Förteckning över behandlade förslag	53
Proposition 2002/03:1 utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	53
Motionerna	55
Bilaga 2	
Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	59
Bilaga 3	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2003 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	60

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Riksdagen anvisar anslag för budgetåret 2003 under utgiftsområdet enligt utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2002/03:1 volym 11 utgiftsområde 20 punkt 10 och bifaller motion 2002/03:Fi230 yrkande 9 samt avslår motionerna 2002/03:MJ262 yrkande 2, 2002/03:MJ269 yrkande 1, 2002/03:MJ273, 2002/03:MJ315 yrkande 22, 2002/03:MJ368 yrkande 2, 2002/03:MJ415, 2002/03:MJ420 yrkande 6, 2002/03:MJ428 yrkandena 3, 4, 20, 23 och 52, 2002/03:MJ432 yrkande 28, 2002/03:MJ443, 2002/03:MJ444 yrkandena 1–7 och 2002/03:Fi232 yrkande 21 delvis.

2. Vissa bemyndiganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002

a) i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av miljöövervakning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 60 000 000 kr under år 2004, högst 40 000 000 kr under år 2005 och högst 30 000 000 kr under år 2006 (avsnitt 3.8.2),

b) i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med bilavgasverksamhet som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 16 000 000 kr under år 2004 och högst 16 000 000 kr under år 2005 (avsnitt 3.8.2),

c) i fråga om ramanslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller inträngsersättning från naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 120 000 000 kr under år 2004 (avsnitt 3.8.3),

d) i fråga om ramanslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med genomförande av saneringsinsatser, som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 175 000 000 kr under år 2004, högst 300 000 000 kr under år 2005 och högst 125 000 000 kr under år 2006 (avsnitt 3.8.4),

e) i fråga om ramanslaget 34:5 Miljöforskning, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 30 000 000 kr under år 2004, högst 20 000 000 kr under år 2005 och högst 15 000 000 kr under år 2006 (avsnitt 3.8.5),

f) i fråga om ramanslaget 34:9 Statens strålskyddsinstitut, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med strålskyddsforskning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 10 000 000 kr under år 2004,

högst 7 000 000 kr under år 2005 och högst 4 000 000 kr under år 2006 (avsnitt 3.8.9),

g) i fråga om ramanslaget 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med kärnsäkerhetsforskning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 17 000 000 kr under år 2004, högst 8 000 000 kr under år 2005 och högst 2 000 000 kr under år 2006 (avsnitt 3.8.11),

h) i fråga om ramanslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med beslut om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 100 000 000 kr under år 2004 och högst 200 000 000 kr under år 2005 (avsnitt 3.8.15),

i) i fråga om ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 250 000 000 kr under år 2004, högst 180 000 000 kr under år 2005 och högst 56 000 000 kr under år 2006 (avsnitt 4.1.2).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:1 volym 11 utgiftsområde 20 punkterna 1–9.

3. Mark- och vattenkalkning

Riksdagen avslår motionerna 2002/03: MJ368 yrkande 1 och 2002/03: MJ426 yrkande 9.

Reservation 1 (c)
Reservation 2 (kd)

4. Kalkningens samhällsnytta

Riksdagen avslår motion 2002/03: MJ368 yrkande 3.

5. Marksaneringsmedel

Riksdagen avslår motion 2002/03: Bo265 yrkande 5.

6. Efterbehandling av gruvavfall

Riksdagen avslår motion 2002/03: MJ404.

7. Betydelsen av miljöforskning

Riksdagen avslår motion 2002/03: MJ432 yrkande 22.

Reservation 3 (kd)

Stockholm den 5 december 2002

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Per Westerberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Westerberg (m), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Carina Ohlsson (s), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Christin Nilsson (s), Anita Brodén (fp), Sven-Erik Sjöstrand (v), Marie Wahlgren (fp) och Gunnar Goude (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens och motionärernas förslag till fördelning av utgifterna m.m. under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Regeringens förslag till utgifter återfinns i bilaga 3.

Utskottet har uppvakts av representanter för Svenskt Näringsliv i fråga om finansieringen av AB Svenska Miljöstyrningsrådet.

Bakgrund

Politikområde Miljöpolitik

I utgiftsområdet ingår politikområde Miljöpolitik och del av politikområde Forskningspolitik. Regeringens samordning av miljöpolitiken och ekologiskt hållbar utveckling har sin utgångspunkt i detta utgiftsområde samtidigt som åtgärder för en god miljö i stor utsträckning också finansieras inom ramen för andra utgiftsområden.

Forskningspolitiken presenteras närmare under utgiftsområde 16.

Politikområdet omfattar frågor rörande naturvård och biologisk mångfald, vatten- och luftvård, sanering och efterbehandling av förorenade områden, avfallsfrågor, bilavgasfrågor, miljöskydd, miljöövervakning, miljöforskning, kemikaliekontroll, strålskydd och säkerhetsfrågor kopplade till kärnkraften, meteorologi, hydrologi och oceanografi och internationellt miljösamarbete.

Verksamheten vid Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Statens strålskyddsinstitut, Statens kärnkraftinspektion, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut och Statens institut för ekologisk hållbarhet ingår i politikområdet. Vidare hör Stiftelsen för institutet för vatten- och luftvårdsforskning, Stockholms internationella miljöinstitut, Kärnavfallsfondens styrelse, AB Svenska miljöstyrningsrådet och Sydkraft SAKAB AB till politikområdet.

Andra myndigheter med verksamhet inom politikområdet är Boverket och Kustbevakningen.

Mål

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta.

Riksdagen beslutade (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183) våren 1999 om 15 miljökvalitetsmål som anger vilket tillstånd som skall uppnås i ett generationsperspektiv. Målen omfattar följande områden: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri

miljö, Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö samt God bebyggd miljö.

Riksdagen har senare beslutat (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36) om ett antal delmål för miljö kvalitetsmålen som anger att en viss miljö kvalitet skall vara uppnådd eller att förändringar skall vara genomförda vid en viss tidpunkt för att miljö kvalitetsmålen skall kunna uppnås inom en generation. Miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö kompletterades med beslut om delmål (prop. 2000/01:65, bet. 2000/01: MJU15, rskr. 2000/01:269) under våren 2001. Delmål för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan beslutades (prop. 2001/02:55, bet. 2001/02: MJU10, rskr. 2001/02:163) under hösten 2001. Våren 2002 beslutade (prop. 2001/02:128, bet. 2001/02:BoU14, rskr. 2001/02:291) riksdagen om ytterligare ett delmål under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö.

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, politikområde Miljöpolitik

Politikens inriktning samt resultatbedömning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har ingen erinran mot inriktningen av regeringens politik och avstyrker därmed motionsyrkanden om att inrätta nya anslag (kd, c). Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning av insatser och resultatbedömning av verksamheten inom politikområdet.

Propositionen

Inriktning

Miljön i våra hav och kustområden i Östersjön och Västerhavet är hotade av övergödning, giftutsläpp, överutnyttjande av fiskbestånd och oljeutsläpp. Havens ekosystem är i obalans. Därför ges havsmiljöfrågorna en central roll i miljöpolitiken under de kommande åren.

Naturen och naturupplevelserna är en viktig del av vår välfärd. I en tid när många av oss lever i stressade tätortsmiljöer blir naturen och goda boendemiljöer allt viktigare som en källa till glädje och återhämtning. Därför utgår regeringens förnyade naturvårdspolitik, där vi sätter människan i centrum, från behovet av att öka människornas tillgänglighet till rika natur- och kulturupplevelser. Allt fler människor lever och arbetar i tätorter. Därför intensifieras arbetet med att bevara och utveckla tätortsnära naturområden.

Ambitionen att bevara skyddsvärda skogar genom skogsinköp intensifieras. Senast 2010 skall ytterligare 900 000 hektar skogsmark ha ett långsiktigt skydd. All statlig skogsmark skall naturvärdebedömas och skyddsvärda områden skall pekas ut.

De pågående klimatförändringarna på jorden är vår tids största och allvarligaste miljöutmaning. Den temperaturhöjning på jorden som utsläppen av växthusgaser befaras leda till kan komma att få allvarliga effekter på ekosystemen och samhället. Sverige skall därför fortsatt bedriva en ambitiös klimatpolitik i syfte att ytterligare minska utsläppen av växthusgaser både i Sverige och internationellt.

Vi omger oss med många farliga kemikalier i varor och produkter. De utgör en risk för både miljön och människors hälsa. Regeringen avser att fortsätta arbetet med att fasa ut farliga kemikalier som är långlivade och lagras i

människans kropp. Arbetet med kartläggning och sanering av förorenade mark- och vattenområden intensifieras med hjälp av ökade resurser.

Fyra utredningar och redovisningar av uppdrag med koppling till kretslopps- och avfallspolitiken har nyligen lagts på regeringens bord. Regeringens ambition är att i en kretsloppsproposition presentera en samlad syn på den framtida avfallshanteringen och producentansvarets framtida roll och utveckling. Det primära målet för kretslopps- och avfallspolitiken är att den totala mängden avfall inte ökar. I andra hand ska avfallshanteringen utgå från att så långt som möjligt återanvända och återvinna avfall.

Vi lever i en globaliserad värld. De stora och allvarliga miljöproblemen känner inga nationsgränser. För att skapa en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling krävs därför globalt samarbete och internationella överenskommelser. Som föregångsland i omställningen till ett hållbart samhälle skall Sverige vara fortsatt pådrivande i det internationella miljö- och utvecklingsarbetet, såväl inom Östersjöregionen och EU som globalt. Sverige skall aktivt medverka till att de överenskommelser som nåddes vid FN-toppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg i september 2002 genomförs och utvecklas. Inom EU bör Sverige vara fortsatt pådrivande för att bl.a. utveckla den gemensamma kemikalielagstiftningen, EU:s fortsatta klimatpolitik, EU:s strategi för hållbar utveckling, biologisk mångfald, integrerad produktpolitik (IPP) samt utveckling av miljöanpassad teknik.

Resultatbedömning

Den 1 januari 2002 inrättades ett särskilt miljömålsråd knutet till Naturvårdsverket. Rådet har ansvaret för samlad uppföljning och rapportering till regeringen i enlighet med den av riksdagen beslutade miljömålsstrukturen.

I juni 2002 lämnade Miljömålsrådet sin första årliga rapport, Miljömålen – när vi fram?, till regeringen. Av rapporten framgår att beträffande människans påverkan på den omgivande miljön under åren 1997–2001 ser utvecklingen positiv ut för sju av de nationella miljökvalitetsmålen. För ytterligare sju mål går utvecklingen inte i någon entydigt positiv riktning. Endast i ett fall, Hav i balans samt Levande kust och skärgård, gick utvecklingen i negativ riktning.

Tillståndet i miljön förändras betydligt långsammare än påverkan. En positiv utveckling kunde för perioden 1992–2001 endast skönjas för de mål som berör utsläpp av luftföroreningar. För resterande mål gick utvecklingen inte i någon entydig riktning eller var i fallen Begränsad klimatpåverkan och Hav i balans samt levande kust och skärgård negativ.

Av länsstyrelsernas årsredovisningar framgår att arbetet med att belysa vilka åtgärder som behöver vidtas på regional och lokal nivå för att nå miljö kvalitetsmålen pågår men har kommit olika långt. Länsstyrelserna har en viktig roll vad gäller vägledning och samordning av det omfattande regionala och lokala miljöarbete som behövs för att förverkliga målen. Regeringen bedömer att länsstyrelserna överlag har bedrivit ett bra naturvårds- och miljöarbete.

Begränsad klimatpåverkan

Enligt delmålet skall de svenska utsläppen av växthusgaser minskas med 4 procent till perioden 2008–2012 jämfört med 1990. År 2050 bör de svenska utsläppen vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per år och invånare jämfört med dagens 7,9 ton. Det är förbränningen av fossila bränslen och utsläppen av koldioxid som svarar för det största svenska bidraget till växthuseffekten. Sveriges utsläpp av koldioxid tillhör dock de lägsta i Europa och inom OECD, både vad gäller utsläpp per invånare och i förhållande till BNP. Jämfört med många u-länder är dock Sveriges utsläpp höga. Sverige svarar för ca 0,2 % av de globala utsläppen. Andelen fossila bränslen i energiproduktionen är låg i Sverige och energianvändningen har effektiviserats samtidigt som andelen förnybara energikällor har ökat i betydelse. Utsläppen av koldioxid från transporter ökade dock under 1990-talet.

Den senaste prognosen över de framtida utsläppen av klimatgaser, som gjordes i Sveriges tredje nationalrapport till Klimatkonventionen 2001, pekar mot att utsläppen kommer att stabiliseras till 2010 och därefter öka. Ytterligare åtgärder kan därför komma att behövas för att delmålet för åren 2008–2012 skall kunna nås.

Riksdagen har beslutat om ett nytt klimatinvesteringsprogram (Klimp). Det nya bidragssystemet har en total budget om 900 miljoner kronor under åren 2002–2004.

Frisk luft

De insatser som gjorts nationellt och internationellt har lett till att utsläppen minskat och luftkvaliteten generellt sett blivit bättre. Utsläppsminskningen beror till stor del på att avancerad reningsteknik nu dominerar i större förbränningsanläggningar och i bilparken. Andra källor har inte minskat sina utsläpp lika effektivt. Det behövs ytterligare åtgärder för att nå miljökvalitetsmålet. Arbete pågår för att utvidga EU:s avgasregler till att omfatta de motorgrupper som i dag saknar avgaskrav.

Bara naturlig försurning

Emissioner av försurande ämnen kommer att reduceras ytterligare om alla länder lever upp till sina åtaganden inom EU och under konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (LRTAP). En del av de internationella ansträngningarna måste riktas mot att förmå enskilda länder att leva upp till sina åtaganden. Flera av kandidatländerna till EU har mycket höga utsläpp av försurande ämnen.

Utsläpp från sjöfarten har hittills reglerats i mindre utsträckning än från landbaserade källor trots att kostnaden för att minska sjöfartens utsläpp är betydligt lägre än kostnaden för att göra motsvarande reduktion i landbaserade källor.

Giftfri miljö

Regeringen bedömer att arbetet med att fasa ut och avveckla farliga kemikalier som är långlivade och lagras i människans kropp bör intensifieras.

Kartlägnings- och inventeringsarbete beträffande förorenade områden har nu pågått under en tioårsperiod. Ett antal åtgärdsprojekt har genomförts såväl i privat regi som med bidrag från staten, antingen från anslaget för sanering och återställning av förorenade områden eller genom lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet. Om miljökvalitetsmålet skall kunna nås måste antalet åtgärder som genomförs öka såväl i statlig som privat regi. Naturvårdsverket arbetar med att ta fram förslag till nya delmål för sanering och efterbehandling för perioden efter 2005.

Skyddande ozonskikt

Enligt Miljömålsrådets rapport är bedömningen att en återhämtning av ozonskiktet över Europa kan märkas tidigast 2010 och att det är helt återställt tidigast 2050 under förutsättning att Montrealprotokollet följs av alla parter. Halterna av ozonnedbrytande ämnen i atmosfären avtar redan nu som en följd av åtgärder i Sverige och andra länder men trots det beräknas halterna kunna komma ner till naturlig nivå tidigast om 100 år. Det förutsätter dock fortsatta nationella insatser bl.a. för att förbättra tillsynen och främja en miljöriktig avfallshantering. Naturvårdsverket har i uppdrag att utveckla en metodik för uppföljning av utsläpp av ozonnedbrytande ämnen. Internationellt behövs insatser för att förmå alla parter att följa Montrealprotokollet.

Säker strålmiljö

Den genomsnittliga stråldosen till allmänheten uppgår i dag till drygt 4 mSv per år. Denna dos kommer i huvudsak från naturliga källor som radon i bostäder (45 %) och naturlig bakgrundsstrålning (19 %). Från artificiella strålkällor kommer det största bidraget från medicinska undersökningar och behandlingar (35 %) och endast 1 % från övriga källor som kärnkraften, industrin och nedfall från Tjernobylyckan och atombombsproven på 1960-talet.

Enligt Miljömålsrådets rapport saknas i dag indikatorer och strålskyddskriterier för miljön och ett nationellt miljöövervakningsprogram, som kan ge en helhetsbild över strålningssituationen i miljön och eventuella effekter.

Den grundläggande strålskyddsforskningen finansieras från och med 2001 av forskningsråden. Enligt Miljömålsrådets rapport finns brister inom området. Bland annat har anslag till forskningsområden som radioekologi och radiobiologi under 2001 nästan uteblivit helt. Regeringen har därför uppdragit åt Statens strålskyddsinstitut (SSI) att tillsammans med forskningsfinansiärerna ta fram en nationell strategi för den fortsatta finansieringen av forskning inom strålskyddsområdet.

Ingen övergödning

Stora mängder fosfor- och kväveföreningar har lagrats upp i mark och sediment under decennier. På grund av de naturliga systemens tröghet kommer det att ta lång tid innan situationen återställts till acceptabel nivå. Enligt Miljömålsrådets rapport kommer den kritiska belastningen när det gäller kvävenedfall att överskridas på ca 19 % av skogsmarken 2010. Belastningen på havet bedöms kunna minska med 25–30 % från 1995 till 2010.

Jordbruket, avloppen och trafiken är de största källorna till övergödning. För att uppfylla miljökvalitetsmålet krävs därför fortsatta satsningar inom dessa sektorer.

Genomförandet av ramdirektivet för vatten kommer att bidra till att nå miljökvalitetsmålet. Den pågående utredningen om myndighetsorganisationen (M 2001:01) kan komma att visa på ökade kostnader för övervakningsverksamhet, vilket kräver noggrant övervägande under den fortsatta beredningen.

Åtgärdsprogram som syftar till att nå god ekologisk status för Sveriges sjöar och vattendrag samt för kustvatten skall enligt ramdirektivet för vatten finnas senast 2009.

Levande sjöar och vattendrag

Enligt Miljömålsrådets rapport behöver kunskapsunderlaget utvecklas för att kunna fastställa åtgärdsbehovet för skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer i eller i anslutning till sjöar och vattendrag samt restaurering av skyddsvärda vattendrag. Arbetet med att ta fram underlag för att identifiera särskilt värdefulla naturmiljöer och utveckla åtgärdsstrategier har påbörjats. Naturvårdsverket arbetar i samverkan med bl.a. Artdatabanken och Fiskeriverket med att utveckla bevarandestrategier för skyddsvärda miljöer i och vid sjöar och vattendrag samt anslutande miljöer som är värdefulla för den biologiska mångfalden. Riksantikvarieämbetet arbetar med strategier för att bevara, utveckla och bruka kulturarvet i anslutning till sjöar och vattendrag.

För att miljökvalitetsmålet skall nås bör det fortsatta arbetet med skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och restaurering av skyddsvärda vattendrag i enlighet med ramdirektivet för vatten bedrivas i ett avrinningsområdesperspektiv. Det bör också bedrivas i samklang med arbetet att utveckla och genomföra åtgärdsprogram för hotade arter och fiskstammar samt utsättningsstrategier för djur och växter i vatten.

Grundvatten av god kvalitet

Det nu pågående inledande arbetet för att nå miljökvalitetsmålet består till stor del av kunskapsinsamling om grundvattnets produktion, kvantitet och kvalitet i förhållande till behovet samt utveckling av metoder och styrmedel för att säkerställa en hållbar grundvattenhantering.

I Miljömålsrådets rapport föreslås att en miljökvalitetsnorm för bekämpningsmedel i grundvatten med kontrollprogram bör övervägas och att möjligheten att införa skyldighet att lämna uppgifter om grundvattnets kvalitet till

en central databas bör utredas. Vidare framhålls att det saknas styrmedel för att trygga vattenförsörjningen från enskilda brunnar med uttag på mindre än 10 kubikmeter per dygn, framför allt när det gäller kvalitetsaspekten. Regeringen bedömer att frågorna bör behandlas i samband med genomförandet av ramdirektivet för vatten och en ny svensk vattenadministration.

Mark- och grundvattensystemet är ett trögt system där det kommer att dröja länge innan åtgärderna för att minska föroreningshalterna eller försurningspåverkan ger synbara effekter. Enligt Miljömålsrådets rapport kan ett övervakningssystem för att utvärdera effekterna av olika åtgärder behöva upprättas.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Den marina miljön utsätts för en ökande belastning av olika mänskliga aktiviteter som övergödning, föroreningar, fiske etc. Verksamheterna i vårt samhälle tillåts påverka och förändra de fysikaliska faktorerna och de biologiska förutsättningarna både direkt och indirekt. Fisket har under de gångna seklen haft den största direkta biologiska påverkan på de marina ekosystemen och påverkat havs- och kustsamhällellenas struktur och funktion. Vid grundläggande förändringar av ekosystemen kan det innebära ett hot mot bl.a. den biologiska mångfalden.

Av Miljömålsrådets rapport framgår att miljöproblemen i kust- och havsområden har visat sig alltmer leda till störningar av den biologiska mångfalden och den marina miljös produktionsförmåga.

Havet nyttjas av olika näringar som fiske och sjöfart. För fiskets del är regeringens mål ett hållbart utnyttjande av de gemensamma fiskeresurserna. Arbete pågår med att minska överutnyttjande av fiskbestånd och att reducera bifångster samt med att förbättra fiskens reproduktionsförhållanden. Inrättandet av marina reservat är en viktig åtgärd för säkerställandet av den biologiska mångfalden i marina miljöer. Skall målet om inrättandet av marina skyddsområden uppfyllas krävs att detta arbete påskyndas. Enligt Miljömålsrådets rapport är det möjligt att uppnå miljökvalitetsmålet men ytterligare åtgärder krävs, bl.a. inom fisket.

Havsmiljökommissionen skall 2003 föreslå åtgärder för att nå de miljökvalitetsmål som rör havet. Kustbevakningen får ökade resurser från och med 2004 för utökade insatser för att upptäcka olje- och kemikalieutsläpp.

I kust- och skärgårdsområden fortsätter arbetet med skydd av värdefulla områden. Genomförandet av den under året antagna EU-rekommendationen om integrerad kustzonsförvaltning (2002/413/EG) kommer att främja arbetet med en hållbar utveckling i kustområdena.

Myllrande våtmarker

Sverige är ett av de 10 mest våtmarksrika länderna i världen. Många arter som i övriga Europa betraktas som hotade eller försvunna har sina sista fästen i de svenska våtmarkerna. Sverige har därför ett särskilt bevarandansvar även gentemot omvärlden.

Av den areal som skall skyddas enligt myrskyddsplanen har 65 % hittills säkerställts genom avtal och markförvärv. Enligt Miljömålsrådets rapport är inte nuvarande takt för skyddsarbetet tillräcklig för att delmålet skall nås. Vidare bör planen kompletteras med kulturhistoriska aspekter.

Naturvårdsverkets arbete med att ta fram en nationell strategi för bevarande av våtmarker och sumpskogar och att revidera myrskyddsplanen bör ge underlag för det vidare arbetet med att nå miljökvalitetsmålet.

Arbetet med anläggning eller återställning av våtmarker och småvatten i odlingslandskapet har enligt Miljömålsrådets rapport ökat i omfattning de senaste åren. För att delmålet skall nås anser Miljömålsrådet att det behövs utökade resurser inom miljöersättningen.

Enligt Miljömålsrådets rapport bedöms att antalet åtgärdsprogram för arter och deras livsmiljöer måste öka för att målet skall nås. Naturvårdsverket arbetar med att i samverkan med Artdatabanken till 2004 upprätta och inleda åtgärdsprogram för hotade arter som är i behov av riktade åtgärder.

Levande skogar

Delmålet om långsiktigt skydd av skogsmark innebär att ytterligare 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark skall undantas från skogsproduktion till år 2010 jämfört med 1998. Hittills har ca 13 % av de 320 000 hektar som bör avsättas som naturreservat säkerställts. Regeringen bedömer att det finns risk för att målet inte kommer att nås om inte takten i säkerställandearbetet ökar.

För att nå målet behöver den årliga avsättningen till naturreservat nästan tredubblas jämfört med de senaste tre åren. De ökade resurserna för skydd av värdefulla naturmiljöer och biologisk mångfald bör dock ge förutsättningar för att öka takten i säkerställandearbetet. För att uppnå delmålet om ökad förekomst av faktorer som är av betydelse för biologisk mångfald behöver rådgivningsinsatserna till skogsägarna ökas enligt Miljömålsrådets rapport.

Arbetet med områdesskyddet har under året utvecklats och bedrivs i dag effektivare. Flera konsulter för värdering och förhandling har knutits till verksamheten och samverkan mellan Naturvårdsverket och Lantmäteriverket har vidareutvecklats. En förvaltningsdatabas, där all information om skyddade områden samordnas, har utvecklats av Naturvårdsverket.

Eftersom statens eget skogsinnehav har ökat avsevärt under det gångna året finns nu bättre möjligheter att underlätta markägarnas efterfrågan på bytesmark. I samverkan med länsstyrelserna och skogsvårdsorganisationen arbetar Naturvårdsverket med att identifiera urskogsartade skogar och utveckla förslag till hur dessa långsiktigt skall skyddas.

Den ökande arealen skyddad mark ökar behovet av insatser för vård och förvaltning av de redan skyddade markerna.

I det fortsatta arbetet med att skydda skogsmark bör friluftslivets behov ges ökad tyngd, såväl vid säkerställande som vid förvaltning, skötsel, vård och information. Det gäller särskilt tätortsnära områden. Allmänhetens information om och tillgång till skyddade områden bör ökas. Alla urskogsartade

skogar i landet, såväl privat som statligt ägd, skall identifieras och föreslås långsiktigt skydd.

Riksdagen har under året fattat beslut om en sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2000/01:174). Det fastslår miniminivåer för stammarna av björn, lo och kungsörn samt etappmål för varg och järv. Naturvårdsverket arbetar med att skapa en databas över rovdjursstammarna samt med frågor hur inventeringen skall organiseras. Allmänhetens informationsbehov skall också tillgodoses bättre. Naturvårdsverket har bildat ett nationellt råd för rovdjursfrågor till stöd för verkets arbete med att genomföra rovdjurspolitiken.

Artinriktade åtgärdsprogram för hotade arter kommer även framöver att vara ett värdefullt komplement till skydd och vård av värdefulla naturområden för bevarande av biologisk mångfald. Detta gäller t.ex. för arter som rör sig över stora områden eller har andra speciella behov som inte enbart kan tillgodoses genom olika former av områdesskydd. Naturvårdsverket arbetar i samverkan med Artdatabanken för att till 2004 upprätta och inleda åtgärdsprogram för hotade arter som är i behov av riktade åtgärder.

Ett rikt odlingslandskap

Enligt Miljömålsrådets rapport är miljö- och landsbygdsprogrammets informationsinsatser och ersättningar för skötselåtgärder de viktigaste verktygen för att uppnå delmålen.

Den gemensamma jordbrukspolitiken är en viktig faktor som påverkar sätet att bedriva jordbruk. Regeringen avser att agera för att den gemensamma politiken utformas så att den fortsatt leder till bevarandet av natur- och kulturvärdena i odlingslandskapet.

Den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet bör vara ett vägledande dokument i det regionalpolitiska arbetet med att stärka och utveckla landsbygden och syftar till att statliga, kommunala och andra insatser samordnas och därmed mer effektivt bidrar till att bevara och utveckla de mest värdefulla odlingslandskapen.

Storslagen fjällmiljö

Enligt rapporten från Miljömålsrådet är ersättningssystemen inom miljö- och landsbygdsprogrammet inte tillfredsställande utformade för att bevara värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet. För att förbättra måluppfyllelsen pågår ett arbete för att höja ersättningsnivåerna för skötsel av natur- och kulturmiljöer i renskötselområdena samt att förtydliga villkor och åtgärder för dessa ersättningar.

Inom fjällområdet finns enligt Miljömålsrådet ett antal konflikter som påverkar möjligheterna att arbeta för att nå miljökvalitetsmålet. Flera intressen som renskötsel, mineralbrytning, vindkraftsutbyggnad, friluftsliv, trafik med terrängfordon, anläggningsverksamhet m.m. råkar ofta i konflikt med varandra och med intressen att bevara värdefull natur- och kulturmiljö och att utöka arealen ostörda områden.

God bebyggd miljö

Ramen och därmed förutsättningarna för den hållbara utvecklingen sätts i hög grad av fysisk planering och samhällsbyggande. Frågor om att utveckla en god och hälsosam livsmiljö i städer, tätorter och annan bebyggd miljö är av central betydelse för samhällsplaneringen samtidigt som den fysiska planeringen bidrar till möjligheterna att nå miljömålen. Det gäller såväl skydd och bevarande av miljöer och resurser som restaurering och återskapande av värden som försvinner eller har gått förlorade. De av riksdagen antagna riktlinjerna för samhällsplanering bör fullföljas i statliga och kommunala myndigheters arbete.

Alltfler människor lever och arbetar i tätorter. Tätortsnära naturområden behöver i högre grad bevaras och utvecklas för att öka människornas tillgänglighet till rika naturupplevelser. Regeringen avser att införa ett särskilt program i syfte att ge kommunerna möjlighet att söka statlig delfinansiering av lokala naturvårdsprojekt.

Miljökvalitetsmålet har kompletterats med ett delmål beträffande inomhusmiljön som innebär att byggnader och deras egenskaper inte skall påverka hälsan negativt. Bygg- och fastighetssektorn svarar för en betydande del av miljöbelastningen i samhället. Ny miljövänlig teknik bör utvecklas och arbetet med energieffektivisering drivs vidare för att skapa en hållbar bygg- och fastighetssektor.

Antalet personer utsatta för buller över 65 dBA utomhus från det statliga vägnätet är oförändrat 2001 jämfört med 2000. Även om bullerskyddsåtgärder vidtagits har bullerutsatta tillkommit. Antalet personer utsatta för buller från järnväg har minskat något. Arbetet med att nå delmålet om trafikbuller går långsamt. En orsak kan vara att länen inte har prioriterat bullerskyddsåtgärder i sina planer för regional transportinfrastruktur. Det stora antalet bullerstörda av vägtrafik, ca 197 000 personer, finns längs kommunernas gator och vägar. Naturvårdsverket har i uppdrag att samordna bullerarbetet.

Omställningen till ett ekologiskt hållbart omhändertagande av avfall kräver att mängden avfall samt avfallsets farlighet minskar. Viktiga styrmedel som införts för att minska deponeringen är skatt på avfall som deponeras samt förbud mot deponering av utsorterat brännbart avfall och organiskt avfall. Det författningsreglerade producentansvaret har utvecklats och återvinningen har ökat.

Deponeringsförbudet för brännbart avfall har av olika skäl visat sig svårt att genomföra till det utsatta året 2002. Länsstyrelserna har eller kommer att tvingas meddela ett stort antal dispenser från förbudet på grund av bristande återvinningskapacitet. Kraven som ställs vid prövning av ansökan om dispens får dock anses ha en stark pådrivande effekt och bidra till att delmålet om minskad deponering uppnås till 2005.

Naturvårdsverket bedömer att deponeringen av brännbart avfall kan ha kommit att upphöra helt någon gång mellan 2004 och 2006. Regeringen anser att det finns skäl att anta att delmålet om en halvering av deponerad mängd avfall kan uppnås till 2005. Det fortsatta genomförandet av deponeringsför-

budet för brännbart och organiskt avfall kommer att leda till att deponeringen minskar kraftigt de närmaste åren. Det finns därmed också skäl att anta att delmålet om avfallsdeponiernas standard kan uppnås till 2008.

De styrmedel som införts på avfallsområdet har inte givit tydliga resultat i form av minskade avfallsmängder. För att nå resultat i form av minskad mängd avfall bör åtgärder sökas i tidigare led än vid avfallshanteringen. Syftet med en kretsloppsstrategi är att flera politikområden som berör produkter och material skall samverka och på lång sikt åstadkomma produkter som är högeffektiva i fråga om användning av material och energi och som inte innehåller eller kräver användning av ämnen som kan leda till negativa effekter på människors hälsa och miljön.

Fyra utredningar och uppdrag med koppling till kretslopps- och avfallspolitiken har nyligen redovisats. Regeringen avser att i en kretsloppsproposition presentera en samlad syn på den framtida avfallshanteringen och producentansvarets framtida roll och utveckling.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har beträffande Naturvårdsverket, Statens strålskyddsinstitut SSI, Statens kärnkraftinspektion (SKI) samt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för 2001.

Riksrevisionsverket har beträffande Kemikalieinspektionen inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för 2001. I revisionsrapporten för 2001 har Riksrevisionsverket däremot påpekat att det föreligger brister i den dokumentation som skall verifiera informationen i Kemikalieinspektionens resultatredovisning samt att det inte framgår hur informationen har sammanställts. Riksrevisionsverket har påtalat motsvarande brist även tidigare år. Kemikalieinspektionen ämnar vidta åtgärder med anledning av Riksrevisionsverkets rapport. Regeringen avser att följa Kemikalieinspektionens åtgärdsarbete.

Beträffande Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har Riksrevisionsverket haft en invändning i revisionsberättelsen för 2001. Invändningen motiveras av att rådet enligt RRV överskridit den tilldelade bemyndiganderamen för budgetåret 2001. Överskridandet har uppstått i bokföringen genom att rådet i årsredovisningen felaktigt redovisat ej bindande avtal om forskningsstöd för kommande budgetår som bindande åtaganden. Regeringens förslag till bemyndiganderamar för budgetåret 2003 innebär att bemyndiganderamarna ökas för att kunna inkludera även de avtal som tidigare hade en oklar ställning.

Motionerna

I motion MJ432 (kd) föreslås att ett nytt anslag, Skogsmarkskalkning, tillförs 30 000 000 kr (yrkande 28 delvis). De vatten och marker som redan är drabbade av försurning måste återställas genom omfattande kalkningsinsatser.

Enligt motion MJ443 (c) bör en miljöfond för kostnadseffektiva investeringar tillföras 50 000 000 kr för att användas för investeringar kring Östersjön (delvis). Krav på rening av exempelvis kväveoxidutsläpp från en svensk industri kan antingen genomföras som en investering inom verksamheten, eller genom att motsvarande investeringsbelopp läggs i en miljöfond som kan användas mer kostnadseffektivt på andra sidan Östersjön. Även i motion MJ428 (c) framhålls att en miljöfond för kostnadseffektiva investeringar bör inrättas (yrkande 23).

I motion MJ443 (c) föreslås vidare att ett nytt anslag, Miljöbistånd, tillförs 353 000 000 kr (delvis). I Centerpartiets budgetförslag aviseras stora satsningar till bistånd, varav angivet belopp öronmärkas för miljöbistånd. Även enligt motion MJ428 (c) bör 353 000 000 kr öronmärkas för miljöbistånd (yrkande 52).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har genom beslut den 4 december 2002 fastställt utgiftsramen för utgiftsområde 20 för budgetåret 2002 till 3 363 075 kr (bet. 2002/03:FiU1, rskr. 2002/03:000). Efter förslag i en motion (s, v, mp) överstiger den fastställda ramen regeringens förslag med 28 000 000 kr.

Utskottet instämmer i att Sverige bör vara ett föregångsland i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle och att vi under de kommande åren bör befästa och utveckla den positionen. Genom en ambitiös miljöpolitik bör Sverige aktivt bidra till en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling, nationellt och globalt.

Som regeringen anfört bör miljöpolitiken vara en viktig del i regeringens politik för hållbar utveckling. De av riksdagen antagna 15 miljökvalitetsmålen med vägledande åtgärdsstrategier – och det systematiska och brett upplagda miljöarbete som inletts för att nå miljömålen – utgör grunden för vår nationella miljöpolitik. I likhet med regeringen anser utskottet att målet bör vara ett ekologiskt hållbart Sverige.

Utskottet instämmer i att omsorgen för naturen och miljön är en förutsättning för vår välfärd och en viktig drivkraft för en tillväxt som ger ett hållbart samhälle. Över hela världen efterfrågas nu nya tekniska lösningar för hållbar produktion och konsumtion.

Som regeringen anfört är ny konkurrenskraftig miljöteknik med goda exportförutsättningar ett strategiskt vägval. En sådan ökad satsning på teknikutveckling och teknologiutbyte kan ge lösningar på globala miljöproblem samtidigt som det i Sverige kan främja svensk industri och tjäna som drivkraft för ekonomisk tillväxt. Inom utgiftsområde 21 Energi genomförs forsknings- och utvecklingsinsatser som bl.a. syftar till att få fram förnybara energikällor. Solcellstekniken är ett exempel på teknologi som kan bli ett stort genombrott för världens energisektor. Svensk industri och svensk forskning har många av de kunskaper som krävs i detta arbete. För att främja utveckling, entreprenörskap och export inom miljöteknikområdet avser regeringen att etablera ett nationellt centrum.

Regeringen fattade den 5 september 2002 beslut om bidrag på totalt 7 miljoner kronor för en fortsatt satsning på export av svensk miljöteknik genom Exportrådets program "Svensk miljöteknikexport" (prop. 2002/03:1 utg.omr. 24 s. 79). Enligt förslaget i budgetpropositionen för år 2003 anslås dessa medel på anslaget 39:3 Exportfrämjande verksamhet. Inom utgiftsområde 24 finns vidare anslaget 39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen, som finansierar det tidsbegränsade programmet Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (Östersjömiljard 2). Medlen skall användas för näringslivssatsningar och omfatta stöd till bl.a. angelägna miljösatser och andra främjandeinsatser.

Utskottet har ingen erinran mot redovisningen av politikens inriktning och avstyrker därmed motionerna MJ428 (c) yrkandena 23 och 52, MJ432 (kd) yrkande 28 delvis och MJ443 (c) i berörd del om ytterligare utgifter på nya anslag. De i motionerna MJ428 (c) och MJ443 (c) framförda yrkandena om ytterligare utgifter på nya anslag ryms för övrigt inte inom den av riksdagen fastställda ramen.

Utskottet har inget att erinra mot den redovisade resultatbedömningen inom politikområdet. Inte heller redovisningen av revisionens iakttagelser föranleder någon erinran från utskottets sida.

Utskottet redovisade i betänkandet Sveriges tillträde till Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar (2001/02:MJU14 s. 25) att bromerade flamskyddsmedel är en stor grupp ämnen som tillsätts material för att förändra deras brandegenskaper. Kemikalieinspektionen har identifierat ca 70 bromerade föreningar som används som flamskyddsmedel. Kemikalieinspektionen har utarbetat ett förslag till en snar avveckling av PBB och PBDE inklusive eventuella förbud. Inom EU är vissa bromerade flamskyddsmedel reglerade i begränsningsdirektivet (76/769/EEG). Användning av PBB i textilier med hudkontakt har förbjudits. Utskottet redovisade att Sverige har drivit frågan om förbud mot bromerade flamskyddsmedel, speciellt de tre bromerade difenyletrarna pentaBDE, oktaBDE och dekaBDE. Kommissionen har inom ramen för begränsningsdirektivet föreslagit förbud mot användning och utsläppande på marknaden av pentaBDE och varor som innehåller pentaBDE. OktaBDE och dekaBDE är föremål för riskbedömningar.

Utskottet har inhämtat att direktivförslaget om förbud mot användning och utsläppande på marknaden av pentaBDE och varor och som innehåller pentaBDE är föremål för förlikning mellan rådet och parlamentet.

Genom beslut den 6 juni 2002 uppdrog regeringen till Kemikalieinspektionen att utreda förutsättningarna för ett nationellt förbud mot bromerade flamskyddsmedel. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 31 december 2002.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning (prop. 2002/03:1 utg.omr. 20 s. 34) att arbetet med att fasa ut och avveckla farliga kemikalier som är långlivade och lagras i människans kropp bör intensifieras. Mot bakgrund av de risker för människors hälsa som ämnena utgör utreds, i avvaktan på ett förbud på EU-nivå, ett nationellt förbud mot användningen av bromerade

flamskyddsmedel i varor och produkter samt användningen av farliga s.k. HA-oljor vid tillverkning av bildäck. Utskottet anser att detta arbete bör bedrivas så skyndsamt som är möjligt.

Naturvårdsverket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motioner (m, kd) om minskad anslagsnivå. Även en motion (s) om ekonomiskt stöd för myggbekämpning avstyrks.

Propositionen

Naturvårdsverket är en central expertmyndighet på miljöområdet. Anslaget disponeras för Naturvårdsverkets förvaltningskostnader, inkl. verkets kostnader för att administrera den verksamhet som finansieras via sakanslagen. Verksamheten under första halvåret 2001 präglades i hög grad av det svenska ordförandeskapet i EU där miljö var ett av de tre prioriterade områdena. Med anledning av EU-ordförandeskapet genomförde Naturvårdsverket en rad insatser som framför allt var kopplade till rådsarbetet. Naturvårdsverket biträdde Regeringskansliet med expertkunskande, medverkade i förhandlingsfrågor m.m. Regeringens bedömning är att Naturvårdsverket under 2001 i allt väsentligt uppfyllt sina åtaganden.

I skrivelsen En samlad naturvårdspolitik (skr. 2001/02:173) redogjorde regeringen för sin avsikt att inrätta ett friluftsråd vid Naturvårdsverket. Naturvårdsverket har sedan årsskiftet 2001/2002 ett generellt ansvar för att se till att förutsättningarna för friluftsliv bevaras och utvecklas. Regeringen avser att vid ingången av år 2003 inrätta ett friluftsråd vid Naturvårdsverket.

Regeringen föreslår att anslaget 34:1 Naturvårdsverket för år 2003 uppgår till 313 890 000 kr.

Motionerna

I motion MJ415 (s) yrkas tillkännagivande om behovet av fortsatt stöd för att bekämpa myggplågan i Tärnsjö. Under två år har försök gjorts med s.k. biologisk bekämpning, vilket varit mycket framgångsrikt. Myggen har minskat avsevärt. Försöket är nu avslutat och för att permanenta verksamheten behövs fortsatt ekonomiskt stöd.

I motion MJ432 (kd) föreslås att anslaget reduceras med 20 000 000 kr (yrkande 28 delvis). Motionärerna föreslår en långsammare ökningstakt.

Enligt motion MJ444 (m) bör anslaget minskas med 2 500 000 kr (yrkande 2). Motionärerna anser att Naturvårdsverkets utökade ansvar för miljömålsarbetet och information om de stora rovdjuren bör rymmas inom ramen för Naturvårdsverkets normala verksamhet. Andra besparingar i motionen leder också till att budgetmedel kan sparas för myndighetens administration.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i att friluftsliv berör många myndigheter och organisationer varför ett forum för friluftsförfrågor kan behövas. Förslaget om att inrätta ett friluftsråd vid Naturvårdsverket tillstyrks därför. Utskottet tillstyrker även förslaget om att ge Naturvårdsverket i uppdrag att fr.o.m. år 2003 bereda frågor om fördelning av medel från anslaget 30:4 Stöd till friluftsförfrågor under utgiftsområde 17 och att ge friluftsrådet mandat att fatta beslut om denna medelsfördelning.

Som regeringen anförde i förslag till tilläggsbudget för år 2002 (prop. 2001/02:100 s. 153) inleddes år 2001 ett projekt för myggbekämpning i nedre Dalälven. Staten bidrog då med 54 miljoner kronor. Avsikten för år 2002 var att kostnaderna skulle finansieras av kommunerna och med EU-medel. Ansökan om EU-medel avslogs emellertid och i den situationen ansåg regeringen att staten och kommunerna borde dela på kostnaderna så att projektet kunde slutföras. Genom tilläggsbudget till statsbudgeten för 2002 beslutade riksdagen att öka anslaget 34:1 Naturvårdsverket med 2 miljoner kronor för projektet (2001/02:FiU21, rskr. 326).

Utskottet har inhämtat att genom beslut den 12 september 2002 gav regeringen i uppdrag åt länsstyrelsen i Västmanlands län att efter samråd med berörda kommuner, myndigheter och organisationer göra en utvärdering av verksamheten beträffande myggbekämpning vid nedre Dalälven. Uppdraget skall genomföras efter samråd med berörda kommuner, myndigheter och organisationer och redovisas senast den 1 maj 2003.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelsbehovet under anslaget och avstyrker motionerna MJ415 (s), MJ432 (kd) yrkande 28 delvis och MJ444 (m) yrkande 2.

34:2 Miljöövervakning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstildelning och avstyrker motioner om ytterligare medel till ideella organisationer (c), om statlig delfinansiering av AB Svenska Miljöstyrningsrådet (m) och om prioritering av miljöforskning och miljöövervakning (m). Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Anslaget disponeras för uppföljning och rapportering av miljö kvalitetsmålen, för miljöövervakning, för bilavgasverksamhet, för bidrag till vissa ideella organisationer samt för bidrag till Swedish Water House. Under år 2003 disponeras anslaget för arbete med miljökrav vid offentlig upphandling. Medlen till uppföljning och rapportering av miljö kvalitetsmålen och till miljöövervakning fördelas av Miljömålsrådet vid Naturvårdsverket. Rådet fattar

beslut om den nationella miljöövervakningens inriktning samt fördelar även medel till viss regional miljöövervakning.

En del av anslaget används också för internationellt miljöövervakningsarbete och arbete med internationell rapportering som en följd av EG-direktiv och andra internationella åtaganden. Den internationella rapporteringen har förbättrats. Avseende rapporteringen till Europeiska miljöbyrån, EEA, hörde Sverige till de främsta. Fortfarande återstår dock vissa problem vad gäller rapportering om utsläpp av växthusgaser och det finns behov av ytterligare kvalitetshöjning av denna rapportering när Kyotoprotokollet träder i kraft. Resultaten från miljöövervakningen har rapporterats i flera skrifter, bl.a. Miljömålsrådets rapport de Facto. Den 1 januari 2002 inrättades Miljömålsrådet, som då tog över Miljöövervakningsnämndens ansvar och uppgifter. Rådet har dessutom ett samordnande ansvar för uppföljning och rapportering till regeringen.

För att ge goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av miljöövervakningen föreslås regeringen bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser, som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 60 miljoner kronor under 2004, högst 40 miljoner kronor under 2005 och högst 30 miljoner kronor under 2006. För att skapa goda förutsättningar för upphandling av bilavgasverksamhet (hållbarhetskontroller) föreslås regeringen bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 16 miljoner kronor under vart och ett av åren 2004 och 2005.

Riksdagen har gett regeringen bemyndigande att tillsammans med Stockholms kommun ingå som stiftare i Stockholm International Water Institute (SIWI) (prop. 2001/02:155, bet. 2001/02:JuU21, rskr. 2001/02:248). Inom ramen för SIWI planeras en verksamhet, Swedish Water House (SWH), med syfte att genom utåtriktad verksamhet i form av utbildningar, seminarier, Internetbaserad information etc. förmedla och generera kunskap och erfarenheter inom temat integrerad vattenförvaltning. SWH skall samverka med relevanta institutioner på vattenområdet i Sverige.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2003 uppgår till 210 958 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ420 (m) bör miljöforskning och miljöövervakning prioriteras (yrkande 6 delvis). Till de offentliga kärnuppgifterna på miljöområdet hör miljöforskning, miljöövervakning, kalkning och ansvar för uppfyllandet av nationella och internationella överenskommelser, såsom klimatpolitiken. På dessa statliga kärnområden bör staten ta sitt ansvar och göra klarare prioritering och lämna åt marknaden och de enskilda medborgarna att lösa det de löser bäst och koncentrera statens insatser dit där de mest behövs. Genom forskning och miljöövervakning kan ny kunskap och information tas fram som gör att såväl företag som enskilda kan fatta relevanta beslut och på ett aktivt sätt välja produkter med minsta möjliga miljöpåverkan.

Enligt motion MJ428 (c) bör anslaget till ideella organisationer verksamma inom natur- och kulturmiljöområdet förstärkas (yrkande 20). Det är angeläget att ta till vara det engagemang som finns i verksamma organisationer. Ersättningen till ideella krafter är blygsam jämfört med vad tjänstemän och konsulter kostar. I motion MJ443 (c) yrkas att anslagen till ideella organisationer verksamma inom natur- och kulturmiljöområdet räknas upp med 5 000 000 kr (delvis).

I motion MJ444 (m) anförs i fråga om fortsatt statlig delfinansiering av AB Svenska Miljöstyrningsrådet att rådet är en viktig pådrivare i näringslivets frivilliga miljöarbete (yrkande 1). Verksamheten bör rymmas i budgeten med staten som delfinansiär.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade att förstärkta anslaget för år 2001 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:MJU1, rskr. 2000/01:85). Regeringen anförs i årets budgetproposition att förstärkningen främst har använts till nysatsningar på hälsorelaterad miljöövervakning samt övervakning av miljögifter. Under 2001 upprättades ett nytt samordnat program för miljöövervakning för att följa upp miljömålen.

Som regeringen anfört fördelas medlen till uppföljning och rapportering av miljö kvalitetsmålen och till miljöövervakning av Miljömålsrådet vid Naturvårdsverket. Rådet fattar beslut om den nationella miljöövervakningens inriktning samt fördelar även medel till viss regional miljöövervakning.

Beträffande motionerna MJ428 (c) yrkande 20 och MJ443 (c) om stöd till ideella organisationer delvis konstaterar utskottet, i likhet med föregående år (1999/2000:MJU1 s. 15, 2000/01:MJU1 s. 14 och 2001/02:MJU1 s. 31), att regeringen även för kommande budgetår avser att behandla frågor om fördelning av medel till ideella organisationers miljöarbete i regleringsbrevet. För år 2002 reglerades fördelningen av dessa medel i regleringsbrevet under anslaget 34:2 Miljöövervakning m.m. Regeringen fördelade 2 miljoner kronor till Internationella försurningssekretariatet, 2 miljoner kronor till Naturskyddsföreningen och 600 000 kr till Sveriges hembygdsförening. För ideella organisationers internationella arbete anslags 2,5 miljoner kronor. Som anförs i propositionen (s. 33) är det internationella försurningssekretariatet en ideell organisation som har fått statligt stöd för att bl.a. sprida information om försurnings- och luftföroreningsfrågor i andra europeiska länder. Sekretariatet har bl.a. samarbete med miljöorganisationer i Östeuropa. Samarbetet syftar till att ena och stödja länderna samt att sprida information och kunskap om försurningen. Detta arbete kan bidra till att länderna snabbare anpassar sig till de högre utsläppskrav som gäller inom EU.

I propositionen anförs (s. 25) att AB Svenska Miljöstyrningsrådet under år 2001 påbörjade en långsiktig informationskampanj om den nya EMAS-förordningen (762/2001/EG). Arbetet med certifierade miljövarudeklarationer är under utveckling avseende såväl nya sektorer och produktgrupper som ett utökat internationellt samarbete. Sverige är drivande i den utvecklingen.

Regeringen anför vidare att en översyn av Miljöstyrningsrådets verksamhet och finansiering genomfördes under år 2001. Den visar att rådet inte har förutsättningar att bli självfinansierat. Ett statligt stöd är nödvändigt för att kunna upprätthålla nuvarande verksamhet. Översynen visar också att det finns anledning att ta ställning till andra frågor än finansieringen. Bland annat är bolaget sårbart på grund av sin ringa storlek. Vidare pekar översynen på ett behov av ett forum för hållbar utveckling av näringslivet där Miljöstyrningsrådet kan utgöra en viktig del.

I budgetpropositionen anføres att regeringen har övervägt de synpunkter och handlingsalternativ som framförts i översynen av Miljöstyrningsrådet. Regeringens bedömning är att det inte finns förutsättningar för att från statens sida tillföra bolaget ytterligare uppgifter, t.ex. i enlighet med förslaget i översynen, som skulle kunna förbättra bolagets finansiella situation. Ytterligare statliga aktieägartillskott är enligt budgetpropositionen inte en tillfredsställande lösning på bolagets finansiella situation. Regeringen avser därför att vidare analysera hur verksamheten på bästa sätt kan fortsätta i alternativa former och avser att återkomma med förslag om detta.

Från Miljödepartementet har inhämtats att Miljöstyrningsrådet är ett aktiebolag som ägs till 90 % av staten, till 5% av Kommunförbundet och till 5 % av Svenskt Näringsliv. Avsikten var att bolaget skall vara självfinansierat genom avgifter för registreringar enligt EMAS-förordningen. Vid några tillfällen har emellertid staten bidragit med särskilda aktieägartillskott (vid det senaste tillfället med 1,5 miljoner kronor från anslaget Miljöövervakning m.m.).

Utskottet, som förutsätter att finansieringen av AB Svenska Miljöstyrningsrådet får en långsiktig lösning, gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelsbehovet under anslaget och avstyrker motionerna MJ420 (m) yrkande 6 i berörd del, MJ428 (c) yrkande 20, MJ443 (c) i berörd del och MJ444 (m) yrkande 1. Utskottet tillstyrker de bemyndiganden som regeringen föreslår.

34:3 Åtgärder för biologisk mångfald

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till riksdagens beslut att öka ramen för utgiftsområdet för år 2003 föreslår utskottet med tillstyrkande av en motion (s, v, mp) att anslaget 34:3 ökas med 7 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Utskottet instämmer i övrigt i vad regeringen anför och avstyrker motionsyrkanden om ökad medelstildelning (fp) och om minskad medelstildelning (m, kd, c). Utskottet avstyrker motioner om mark- och vattenkalkning (kd, c) och om kalkningens samhällsnytta (c). Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Anslaget disponeras för insatser för bevarande och restaurering av värdefulla naturmiljöer och biologisk mångfald med särskild inriktning på frågor om områdesskydd, artbevarande, naturvårds- och fastighetsförvaltning, viltförvaltning samt kalkning av sjöar och vattendrag enligt bidragsbestämmelserna som regleras i förordningen (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag.

Anslaget används för ersättningar enligt 31 kap. miljöbalken (1998:808) såvitt avser Naturvårdsverkets ansvarsområde, kostnader för förvärv för statens räkning av värdefulla naturområden för biologisk mångfald och friluftsliv, statsbidrag till kommuner och kommunala stiftelser för skydd och förvaltning av värdefulla naturområden, kostnader för artbevarande åtgärder och förvaltning av skyddade områden samt kostnader för utredning, förhandling och värdering i samband med säkerställande av från naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden.

Regeringen föreslås bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller inträngsersättning i från naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 120 miljoner kronor 2004.

I proposition Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2001/01:174) framhålls att kunskap om rovdjuren har en nyckelroll för allmänhetens förståelse för rovdjur och rovdjurspolitiken. Det finns ett ökande behov av information om de svenska rovdjuren från olika institutioner och centrum.

För att kunna bedöma förutsättningarna för en storskalig utbyggnad av vindkraften till havs behöver marina naturinventeringar genomföras. Ett program för naturinventeringarna bör upprättas av Naturvårdsverket.

Regeringen föreslår att 3 940 000 kr överförs till det under utgiftsområde 23 uppförda anslaget 43:1 Statens jordbruksverk för insatser till följd av miljömålspropositionen inom det nationella programmet för växtgenetiska resurser. Regeringen föreslår sammantaget att anslaget för år 2003 uppgår till 987 908 000 kr.

Motionerna

I motion MJ269 (m) anförs i fråga om resurser till kalkning att staten har ansvar för den övergripande miljövården genom att se till att det finns resurser för t.ex. kalkning mot försurningen (yrkande 1). Fiske och fiskevatten är en resurs och ett produktionsmedel som kan nyttjas på olika sätt, och liksom för andra areella näringar finns ett delat ansvar mellan staten och de enskilda ägarna för att resursen skall kunna nyttjas långsiktig och uthålligt.

Enligt motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis bör anslaget förstärkas med 50 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Det krävs ökade resurser inom området biologisk mångfald, framför allt för att ge fler områden kvalificerat skydd som naturreservat.

I motion MJ368 (c) anförs i fråga om behovet och värdet av en integrerad mark- och vattenkalkning att markbehandling med kalk och aska kan åtgärda försurningsproblemet närmare källan, dvs. i den försurande marken (yrkande 1). En samordning av kalkningsverksamheten via den nya vattenadministrationen skulle kunna integrera mark- och vattenkalkning. Vidare anförs att inledningsvis behöver dagens anslag till ytvattenkalkning ökas (yrkande 2). En anslagsökning från dagens 228 miljoner kronor med en ökningstakt med 15 miljoner kronor per år under den kommande fyraårsperioden bedöms vara rimlig. Därefter kan anslaget minskas i takt med att effekterna av den integrerade markkalkningen uppnås. Beträffande den stora samhällsnytta som kalkningsverksamheten utgör anförs vidare i motionen att forskning och lång erfarenhet visar att biologisk mångfald i mark och vatten återhämtar sig utan negativa effekter om kalkningarna utförs på rätt sätt (yrkande 3). De ekonomiska effekterna är goda.

Enligt motion MJ426 (kd) om kalkning av vatten och skog finns det fortfarande många försurade sjöar utan fisk, även om kalkningen av vattendrag har förbättrat situationen (yrkande 9). Marken i vattendragens tillrinningsområden är fortfarande sur, särskilt i sydvästra Sverige. Även kalkning av vattendrag bör fortsätta.

Enligt motion MJ432 (kd) bör anslaget minskas med 150 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 28 delvis). En långsammare ökningstakt föreslås.

Centerpartiet förordar i motion MJ443 (c) delvis en annan modell för bevarande av skyddsvärd skogsmark och föreslår att anslaget för inköp av skogsmark minskas med 100 000 000 kr.

Enligt motion MJ444 (m) bör anslaget minskas med 126 193 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 3). En ny modell för införs för arbetet med att bevara den biologiska mångfalden. En ökad andel av den skyddsvärda arealen mark bör skyddas genom inrättande av s.k. skötselkontrakt. Behovet av att köpa in skyddsvärd mark minskar därmed, samtidigt som bevarandearbetet blir mer effektivt. En fond för att finansiera arbetet med att bevara den biologiska mångfalden bör skapas.

Enligt motion Fi230 (s, v, mp) bör anslaget förstärkas med 7 000 000 kr (yrkande 9 delvis). Regeringen föreslår en minskning av resurserna till insatser för att öka den biologiska mångfalden. Motionärerna motsätter sig dessa besparingar och föreslår att anslaget utökas med angivet belopp.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att de statliga insatserna för att säkerställa ett långsiktigt skydd av värdefulla naturområden och bevara biologisk mångfald är ett av den statliga naturvårdspolitikens viktigaste instrument. Vid riksdagsbehandlingen av propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU03, rskr. 2001/02:36) instämde riksdagen i regeringens bedömning att statens ansvar för skydd av värdefull skogsmark uppgår till 400 000 hektar varav omkring 320 000 hektar

bör avsättas som naturreservat till år 2010. Riksdagen delade även regeringens uppfattning om att skyddet av marina miljöer och våtmarker bör öka liksom skyddet av värdefulla områden i fjällen, vid kusterna och kring sjöar och vattendrag. Kostnaderna för investeringar för naturvård och skötsel av skyddade områden uppgick år 2001 till 586 miljoner kronor.

Som regeringen anfört är det viktigt att de skyddade områdena förvaltas på ett sådant sätt att värdena består eller förbättras och att information om områdena finns tillgänglig för besökare. Det är därför angeläget att staten har en effektiv skötsel och förvaltning av nationalparker och statliga naturreservat. För att stärka bevarandearbetet på kommunal nivå bör ytterligare fokus ges åt att stimulera kommuner och stiftelser att utnyttja möjligheten till statsbidrag för att delfinansiera säkerställande och skötsel av mark för naturvårdsändamål. Regeringen kommer under år 2003 att återkomma till riksdagen om en särskild programsatsning för kommunal naturvård som föreslås starta 2004.

Miljö kvalitetsmålet Bara naturlig försurning innebär att de försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Fyra delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller minskad försurning av sjöar, rinnande vatten och skogsmark samt minskning av utsläppen av svaveldioxid och kväveoxider till luft.

Som regeringen anfört har de insatser som gjorts för att få ner utsläppen lett till att nedfallet av försurande ämnen har minskat kraftigt under nästan två decennier. Enligt Miljömålsrådets rapport tyder svenska beräkningar på att den kritiska belastningen för försurning kommer att överskridas på 13 % av arealen naturliga ekosystem 2010. Även om de kritiska belastningsgränserna underskrids kan återhämtningstiden i naturen uppgå till flera decennier. Det innebär att kalkningsverksamheten kommer att vara nödvändig i många år framöver.

Kalkningsprogrammets vattenkemiska mål har lägre måluppfyllelse 2001 än 2000 bl.a. till följd av den ovanligt rikliga nederbörden under 2001. Samtidigt ökar tillförlitligheten hos redovisningen genom att kvalitetskraven i uppföljning och redovisning höjs i takt med att kraven höjs på att kalkningstekniken finjusteras och anpassas till olika områden. Som regeringen anfört bör Naturvårdsverkets nya föreskrifter och allmänna råd för kalkningsverksamheten bidra både till en kvalitetshöjning och till en allt effektivare verksamhet och uppföljning inom kalkningsområdet.

Utskottet har inhämtat att Skogsstyrelsen har utarbetat ett åtgärdsprogram, Åtgärder mot markförsurning och för ett uthålligt brukande av skogsmarken (meddelande 4-2001). I budgetpropositionen anförs (utg.omr. 23 s. 25) att anslaget 41:2 Insatser för skogsbruket täcker statens kostnader för bl.a. försöksverksamhet med skogsmarkskalkning. Motionerna MJ368 (c) yrkande 1 och MJ426 (kd) yrkande 9 avstyrks i den mån yrkandena inte tillgodosätts med vad som nu anförts.

Utskottet har ingen annan uppfattning än den som framförs i motion MJ368 (c) yrkande 3 om att kalkningsverksamheten utgör en stor samhälls-

nytta. Utskottet instämmer med regeringen i att kalkning av sjöar och vattendrag även fortsättningsvis bedöms vara en viktig åtgärd för att motverka det försurande nedfalllets effekter på biologisk mångfald och möjligheten att långsiktigt nyttja sjöar och vattendrag. Som regeringen anfört bör den nationella kalkningsverksamheten fortlöpa i enlighet med uttalanden i budgetpropositionen för år 2001 (prop. 2000/01:1 utg.omr. 20 s. 31). Nivån på kalkningsverksamheten för år 2003 bör vara oförändrad i förhållande till år 2002. Med det anförda torde syftet med motion MJ368 (c) yrkande 3 i allt väsentligt vara tillgodosett. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet instämmer med motionärerna i motion Fi230 (s, v, mp) yrkande 9 delvis om att insatserna för bevarandet av den biologiska mångfalden bör förstärkas även fortsättningsvis.

I sitt yttrande till finansutskottet, 2002/03: MJU1y, Ramar för utgiftsområdena 20 och 23, tillstyrkte miljö- och jordbruksutskottet, som därmed anslöt sig till motion Fi230 (s, v, mp), att ramen för utgiftsområdet höjs med 28 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Miljö- och jordbruksutskottet anförde i yttrandet att förslagen i budgetpropositionen innebär en minskning av resurserna för insatser för att öka den biologiska mångfalden samt minskade resurser till sanering och återställning av förorenade områden. När det gäller nu nämnda besparingar inom utgiftsområdet anser utskottet i likhet med vad som anförs i motion Fi230 att dessa inte bör genomföras. För budgetåret 2003 bör därför ytterligare resurser tillföras anslagen Åtgärder för biologisk mångfald och Sanering och återställning av förorenade områden. Finansutskottet (bet. 2002/03:FiU1) gjorde samma bedömning och riksdagen har sedermera fastställt ramen för utgiftsområdet till 3 363 075 000 kr.

Utskottet tillstyrker mot den bakgrunden motion Fi230 (s, v, mp) yrkande 9 i berörd del och föreslår att anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald förstärks med 7 000 000 kr utöver regeringens förslag. Det innebär att anslaget uppgår till 994 908 000 kr enligt utskottets förslag. Utskottet instämmer i övrigt i vad regeringen anfört. Därmed avstyrks motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis, MJ432 (kd) yrkande 28 delvis, MJ443 (c) delvis, MJ444 (m) yrkande 3 och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis. Även motionerna MJ269 (m) yrkande 1 och MJ368 (c) yrkande 2 avstyrks med hänvisning till den av utskottet förordade medelstilldelningen under anslaget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till bemyndigande.

34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till riksdagens beslut att öka ramen för utgiftsområdet för år 2003 föreslår utskottet med tillstyrkande av en motion (s, v, mp) att anslaget förstärks med 21 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Utskottet instämmer i vad regeringen anfört i övrigt och avstyrker motionsyrkanden om ökad medelstilldelning (c) och minskad medelstilldelning (m). Utskottet avstyrker

motioner om långsiktighet vid marksanering (kd) och efterbehandling av gruvavfall (c). Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Anslaget disponeras för inventeringar, undersökningar och åtgärder för att sanera och efterbehandla förorenade områden samt för framtagande av underlag för prioriteringar av framtida sanerings- och återställningsinsatser i landet. Anslaget får användas till att åtgärda ur risksynpunkt särskilt angelägna saneringsobjekt samt till eventuella akuta saneringsinsatser. Under anslaget beräknas 3 miljoner kronor per år för år 2003 och 2004 för berörda myndigheters arbete med att utveckla en handbok för vatten. Naturvårdsverket har under 2001 prioriterat ett tjugotal områden för efterbehandlingsåtgärder. Många projekt är stora och komplicerade vilket fått till följd att planering och genomförande av några av dessa 20 projekt har försenats så att kostnader som beräknats för 2001 faller på 2002.

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av efterbehandlingsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med genomförande av saneringsinsatser, som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 175 miljoner kronor under 2004, högst 300 miljoner kronor under 2005 och högst 125 miljoner kronor under 2006.

Den 1 januari 1999 trädde miljöbalken i kraft och miljödomstolarna inrättades. Inrättandet av miljödomstolarna har inneburit högre kostnader än beräknat. För att finansiera de ökade kostnaderna överförs 21 000 000 kr till det under utgiftsområde 4 uppförda anslaget 4:5 Domstolsväsendet m.m.

Regeringen föreslår att anslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden för år 2003 uppgår till 439 770 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ404 (c) bör staten ta ett särskilt finansieringsansvar för att möjliggöra efterbehandling av gruvavfall från Falu gruva och vissa andra av äldre gruvdrift förorenade områden som är kostsamma att åtgärda. Efterbehandlingsåtgärder av gruvavfall har ofta sin orsak i äldre verksamhet och är mycket kostnadskrävande. Den statliga finansieringen bör uppgå till 100 %. Utrymme bör finnas att gå utöver den föreslagna normen om högst 90 %.

I motion MJ443 (c) föreslås att ytterligare 20 000 000 kr tillförs anslaget (delvis). Mer medel till sanering behövs. Detta gäller särskilt till stöd för de småföretag som, vid övertagande av markområden, blir saneringsskyldiga för tidigare verksamheters miljöförstöring.

Enligt motion MJ444 (m) bör anslaget minskas med 193 215 000 kr (yrkande 4). Regeringen föreslår en höjning. Anslaget höjdes kraftfullt redan 2002 trots tidigare svårigheter med att utnyttja budgeten fullt ut. Riskbedömningar av saneringsobjektens farlighet för människa och miljö bör styra i

vilken ordningsföljd och i vilken takt saneringsarbetet skall genomföras. Regeringen bör redovisa en åtgärdsplan för saneringsarbetet.

I motion Fi230 (s, v, mp) föreslås att anslaget förstärks med 21 000 000 kr (yrkande 9 delvis). Regeringen föreslår att resurserna för sanering och återställning av förorenade områden minskas. Motionärerna motsätter sig dessa besparingar.

I motion Bo265 (kd) påtalas vikten av att marksaneringsmedel garanteras långsiktigt (yrkande 5). Naturvårdsverket beräknar att den totala framtida kostnaden för efterbehandling av förorenad mark uppgår till 25 miljarder kronor. Detta innefattar även objekt med ansvarig markägare. Av de identifierade objekten uppskattar Naturvårdsverket att ca 5 000 objekt behöver efterbehandlas och att ca hälften av dessa saknar någon ansvarig. Det finns dock inga klara regler för hur statliga pengar för sanering skall fördelas annat än för att ”åtgärda från rikssynpunkt angelägna objekt”.

Utskottets ställningstagande

Delmålet för förorenade områden innebär bl.a. att arbetet med sanering och efterbehandling skall ha påbörjats för minst 100 av de mest prioriterade områdena år 2005. Minst 50 av de områden där arbetet påbörjats skall dessutom vara åtgärdade senast 2005 (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU03, rskr. 2001/02:36). Naturvårdsverket har i uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna verka för att arbetet med att sanera och återställa sådana områden ökar i såväl offentlig som privat regi.

Som regeringen anför har anslaget ökat väsentligt sedan 1999. Verksamheten har hittills koncentrerats till ett systematiskt uppbyggnadsarbete. Bl.a. har länsstyrelsernas kompetens på området byggts upp. Samtliga län har nu kommit i gång med att inventera och undersöka förorenade områden. Åtgärder pågår på 24 områden.

Utskottet instämmer i vad som anförs i motion Bo265 (kd) yrkande 5 om att marksaneringsmedel bör utgå under tillräckligt lång tid. EG-kommissionen har underrättats om ett förslag till förordning om statsbidrag till efterbehandling av förorenade områden. Enligt förslaget får bidrag till undersökning och efterbehandling lämnas bara om ansvar att utföra eller bekosta sådan verksamhet enligt miljöbalken eller äldre lagstiftning inte kan utkrävas eller endast kan utkrävas delvis eller den eller de som är ansvariga för att bekosta sådan verksamhet inte kan betala och ersättning inte heller kan betalas från saneringsförsäkringen eller om det finns synnerliga skäl. Det anförda innebär att syftet med motionen i allt väsentligt har tillgodosetts. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Som utskottet tidigare har redovisat har finansutskottet efter förslag av motionärerna i motion Fi230 (s, v, mp) föreslagit att ramen för utgiftsområde 20 ökas med 28 000 000 kr (2002/03: FiU1). Riksdagen har sedermera godkänt förslaget.

Regeringen har som framgår ovan föreslagit att 21 000 000 kr skall föras från detta anslag till anslaget 4:5 Domstolsväsendet m.m. Utskottet instämmer

i vad som anförs i motion Fi230 (s, v, mp) yrkande 9 om att resurserna för sanering och återställning av förorenade områden inte bör minska och tillstyrker mot bakgrund av den förstärkta ramen för utgiftsområdet motionen i denna del. Utskottets förslag innebär att anslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden höjs med 21 000 000 kr och att anvisade medel på anslaget kommer att uppgå till 460 770 000 kr. I övrigt instämmer utskottet i vad regeringen har anfört. Motionerna MJ443 (c) delvis och MJ444 (m) yrkande 4 avstyrks med hänvisning till den av utskottet föreslagna medelstillelningen.

När det gäller motion MJ404 (c) om gruvavfall från Falu gruva m.m. konstaterar utskottet att enligt 5 § i det nämnda förslaget till förordning om statsbidrag till efterbehandling av förorenade områden får bidrag lämnas med högst 90 % av de kostnader som länsstyrelsen godkänner. Om det är fråga om mycket höga kostnader eller om det finns andra synnerliga skäl, får bidrag lämnas med högre andel av kostnaderna. Det anförda torde i allt väsentligt tillgodose syftet med motionen. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet tillstyrker det bemyndigande som regeringen föreslår.

34:5 Miljöforskning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motioner (fp, c) om ökad medelstillelning m.m. En motion om betydelsen av miljöforskning (kd) avstyrks. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till bemyndigande.

Propositionen

Anslaget skall främst finansiera forskning till stöd för Naturvårdsverkets arbete, t.ex. forsknings- och utvecklingsverksamhet som underlag för att nå miljö kvalitetsmålen, forskning med anknytning till miljöbalken samt underlag för internationellt förhandlingsarbete. Anslaget skall också finansiera statens andel av den med näringslivet samfinansierade forskningen vid IVL Svenska Miljöinstitutet AB.

För att skapa goda förutsättningar för planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt, som inklusive tidigare åtagande innebär utgifter på högst 30 miljoner kronor under 2004, högst 20 miljoner kronor under 2005 och högst 15 miljoner kronor under 2006.

Regeringen föreslår att anslaget 34:5 Miljöforskning för år 2003 uppgår till 82 743 000 kr.

Motionerna

I motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis föreslås att anslaget förstärks med 20 000 000 kr. Motionärerna vill ta initiativ

till en djupgående analys av de organisatoriska, legala och ekonomiska förändringar som behövs för att samhället bättre skall kunna hantera en hållbar utveckling. Medlen skall bl.a. kunna användas av en hållbarhetskommision för angelägna utredningar och kortare forskningsuppdrag.

I motion MJ432 (kd) anförs i fråga om betydelsen av miljöforskning att uppföljningen av miljömålen bör anses tillhöra den långsiktiga forskningen (yrkande 22). I dag måste medel sökas projektvis för miljömålsarbetet. Det är fel att betrakta miljömålen som projekt. Detta borde i stället vara fortgående forskning. Forskningsanslagen bör disponeras och fördelas så att även långsiktig forskning kan få en stabil finansiering. Upprätthållandet och finansieringen av de forskningsinstitut som finns är avgörande för att kompetens inte skall gå förlorad.

Enligt motion MJ443 (c) bör anslaget förstärkas med 10 000 000 kr (delvis). Anslaget bör bl.a. användas för att ta fram en heltäckande forsknings- och aktionsplan för Östersjöns miljö samt för att främja utvecklingen av fordon som körs med alternativa bränslen.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anfört finansierar Naturvårdsverket för närvarande sex olika forskningsprogram varav två med samhällsvetenskaplig inriktning med fokus på styrmedel och miljöpolitik. De övriga programmen berör forskning om marin biodiversitet, miljötoxikologi, reproduktionsstörningar samt hälsoeffekter och riskbedömningar av luftföroreningar. Programmen är planerade att pågå i cirka fem år.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i motion MJ432 (kd) yrkande 22 om betydelsen av miljöforskning och att det är angeläget att även långsiktig forskning kan få en stabil finansiering. I likhet med föregående år skall anslaget 34:5 Miljöforskning främst finansiera forskning till stöd för Naturvårdsverkets arbete, t.ex. forsknings- och utvecklingsverksamhet som underlag för att nå miljökvalitetsmålen, forskning med anknytning till miljöbalken samt underlag för internationellt förhandlingsarbete. Det anförda innebär att syftet med motionen i allt väsentligt är tillgodosett utan något särskilt riksdagens uttalande i frågan.

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna medelstillelningen under anslaget och avstyrker motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis, MJ443 (c) delvis och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis. Utskottet tillstyrker även det bemyndigande som regeringen föreslår.

34:6 Kemikalieinspektionen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstillelning under anslaget.

Propositionen

Kemikalieinspektionen är central förvaltningsmyndighet för ärenden om hälso- eller miljörisker med kemiska produkter och biotekniska organismer. Anslaget disponeras av Kemikalieinspektionen för verksamhet avseende tillsyn/vägledning, riskbedömning, riskbegränsning för allmänkemikalier samt riskbegränsning för bekämpningsmedel.

Kemikalieinspektionens verksamhet finansieras huvudsakligen med avgifter som anges i förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, förordning (1999:942) om kemikalieavgifter m.m. samt Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 1998:8).

Kemikalieinspektionens verksamhet utgår från de mål och riktlinjer för kemikaliepolitiken som anges i propositionen Svenska miljömål – miljöpolitik för ett hållbart Sverige (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183). En annan utgångspunkt är miljöbalken och dess följdlagstiftning.

Kemikalieinspektionen arbetar för att minska riskerna för skador på mänskliga och miljö från kemiska ämnen i kemiska produkter och andra varor samt biotekniska organismer. Arbetet bedrivs i hög grad internationellt, framför allt inom EU. De resultat som uppnås inom EU styr den nationella regleringen av utsläppandet av kemiska produkter och varor på marknaden. Även insatserna i det nordiska samarbetet inom kemikalieområdet har i stor utsträckning gällt de frågor som drivs i de internationella organen. Drygt 50 % av inspektionens totala resurser avser internationella åtaganden, därav några procent utanför EU.

Regeringen föreslår en förstärkning på kemikalieområdet med 5 miljoner kronor för år 2003. Sammantaget innebär detta att regeringen föreslår att anslaget 34:6 Kemikalieinspektionen för år 2003 uppgår till 102 184 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö innebär att miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Sex delmål anger inriktning och tidsperspektiv i det fortsatta miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålet. Delmålen gäller kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper, miljö- och hälsoinformation om varor, utfasning av särskilt farliga ämnen, fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier, riktvärden för miljö kvaliteten för kemiska ämnen samt sanering och efterbehandling av förorenade områden.

Som regeringen anfört är kemikalielagstiftningen helt harmoniserad inom EU. Det innebär att möjligheterna att införa nationella särregler är begränsade. Marknaden för kemiska produkter och varor är i hög grad internationell och därför kan frivilliga åtgärder från svenska aktörer endast i begränsad omfattning bidra till att man når miljö kvalitetsmålet. Som regeringen anfört bör en stor del av det långsiktiga arbetet för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri

miljö därför inriktas på att driva fram alltmer skärpta EU-regler på kemikalieområdet. Nationella initiativ och arbetet med den globala kemikaliestrategin är viktiga inslag.

I juni 2001 antog riksdagen propositionen Kemikaliestrategi för Giftfri miljö (prop. 2000/01:65, bet. 2000/01:MJU15, rskr. 2000/01:269). Från november samma år är Kemikalieinspektionen ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö vilket ställer nya krav på organisationen, bl.a. tillförs verksamheten uppföljnings- och samordningsuppgifter. Med anledning av detta och med utgångspunkt i Kemikalieutredningens betänkande (SOU2001:4) föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2002 en höjning av Kemikalieinspektionens anslag med 5 miljoner kronor samt beräknade en höjning av anslaget med 10 miljoner kronor år 2003 och 15 miljoner kronor år 2004. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2002 att en uppföljning bör göras av vad miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö och arbetet med EU:s kemikaliestrategi kommer att innebära för Kemikalieinspektionens verksamhet. Regeringen avser därför att inför budgetåret 2005 ge Kemikalieinspektionen i uppdrag att redovisa underlag för fördjupad prövning av inspektionens verksamhet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstillsdelning under anslaget.

34:7 Internationellt miljösamarbete

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstillsdelning och avstyrker motioner om ökad medelstillsdelning (fp) och om medel till ett kemikaliesekretariat (m).

Propositionen

Anslaget disponeras för medlemsavgifter och kostnader för deltagande i internationella organisationer och för internationellt samarbete. Detta samarbete avser såväl internationella miljökonventioner och avtal som miljöfrågor i FN-systemet och EU-samarbetet samt organisationer som OECD, Barentsrådet, Nordiska ministerrådet och Arktiska Rådet. Vidare disponeras anslaget för bilateralt miljösamarbete och Sveriges årliga bidrag till FN:s miljöfond. Dessutom disponeras anslaget fr.o.m. 2003 för kostnader för deltagande i internationellt samarbete på kärnenergiområdet, såsom Sveriges reguljära medlemsavgift i Internationella Atomenergiorganet (IAEA), bidraget till IAEA:s Technical Assistance and Cooperation Fund samt kostnader i samband med övrigt internationellt kärnsäkerhetssamarbete.

Anslagen 34:7 Internationellt miljösamarbete och det under innevarande budgetår uppförda anslaget 34:12 Internationellt samarbete i fråga om kärnsäkerhet slås samman då anslagen har samma karaktär och i princip innehåller

liknande verksamhet. Detta innebär att regeringen föreslår att anslaget 34:7 Internationellt miljösamarbete för år 2003 uppgår till 66 434 000 kr.

Motionerna

Enligt motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis bör anslaget förstärkas med 10 000 000 kr. Det är av yttersta vikt att Sverige aktivt stöder internationell miljösamverkan och att detta också avspeglar sig i aktiv handling.

I motion MJ273 (m) anförs att regeringens förslag att stödja ett särskilt kemikaliesekretariat är märkligt. I en demokrati är det olämpligt att staten förser ideella organisationer med öronmärkta pengar eftersom det innebär att staten sätter sig över dessa organisationers medlemmar och styrelse.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anfört ökar genom ett aktivt deltagande i det internationella miljösamarbetet möjligheterna för Sverige att påverka eller få till stånd miljöbeslut och överenskommelser så att gränsöverskridande utsläpp och miljöförstöring minskar och de svenska miljömålen kan uppnås. Utskottet delar bedömningen att omfattningen av det internationella miljösamarbetet kommer att öka som ett resultat av världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg 2002.

Som anförs i budgetpropositionen avser regeringen att stödja ett särskilt kemikaliesekretariat som inrättas av ideella natur- och miljöorganisationer med uppgift att bl.a. sprida information internationellt om den svenska kemikaliestrategin och skapa genomslag för strategin både inom EU och globalt.

Utskottet tillstyrker regeringen förslag till medelstillsdelning under anslaget och avstyrker därmed motionerna MJ273 (m), MJ315 (fp) yrkande 22 i berörd del och Fi232 (fp) yrkande 21 i berörd del om annan medelstillsdelning.

34:8 Stockholms internationella miljöinstitut

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillsdelning.

Propositionen

Anslaget disponeras för statens stöd till Stockholms internationella miljöinstitut (SEI). SEI är ett internationellt forskningsinstitut med inriktning på policyfrågor inom området miljö och utveckling. SEI:s huvudsakliga uppgifter är att initiera, genomföra och informera om resultat av studier och forskning vad gäller utvärdering och utveckling av miljöteknik, miljö- och utvecklingspolicy samt relaterad miljöstyrning och strategier för en hållbar utveckling. Institutet bedriver tillämpad forskning inom områdena energi, atmosfär, vattenresurser, urbana miljöer och riskanalys. SEI bedriver projektverksamhet i

Afrika, Asien, Europa och Latinamerika. Institutet har, förutom sitt huvudkontor i Stockholm, kontor i Boston, Tallinn, York och Bangkok.

SEI har byggt upp en internationellt erkänd verksamhet inom områden som är centrala för de globala miljöproblemen. För att kunna locka till sig externa uppdragsfinansiärer krävs en kritisk bas av vetenskaplig kompetens. Detta kan möjliggöras genom en stabil och långsiktig basfinansiering som upprätthåller kvaliteten i verksamheten. Under 2001 tecknades ett avtal mellan Miljödepartementet och SEI för att stärka och tydliggöra samarbetet kring globala frågor om miljö och hållbar utveckling. Detta innebär att regeringen föreslår att anslaget för år 2003 uppgår till 12 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Strålskydd och kärnsäkerhet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslagen. Utskottet tillstyrker även föreslagna bemyndiganden.

Propositionen

34:9 Statens strålskyddsinstitut

Anslaget disponeras för Statens strålskyddsinstitutets (SSI) verksamhet avseende tillsyn, beredskap, miljöövervakning och forskning.

Som stöd för sin tillsynsutövning samt för beredskapsarbetet mot radioaktiva nedfall finansierar SSI grundläggande och tillsynsrelaterad strålskyddsforskning. För att skapa goda förutsättningar för planering och genomförande av strålskyddsforskning är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser om utgifter för kommande år.

Regeringen föreslås därför bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med strålskyddsforskning som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 10 miljoner kronor under 2004, högst 7 miljoner kronor under 2005 och högst 4 miljoner kronor under 2006.

SSI är en central myndighet med ansvar för tillsyn av joniserande och icke-joniserande strålning samt beredskap mot kärntekniska olyckor och radioaktivt nedfall. För ett av de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt – Säker strålmiljö – har regeringen utsett Statens strålskyddsinstitut till ansvarig myndighet.

Regeringens bedömning är att myndigheten uppfyller de mål som ställts och att myndigheten kan verka för ett fortsatt gott strålskydd i samhället. SSI driver sedan ett antal år en riksmätplats för joniserande strålning.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2003 uppgår till 98 690 000 kr.

34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader

Anslaget disponeras för Statens kärnkraftinspektion (SKI) verksamhet avseende tillsyn och förvaltning.

SKI:s verksamhet finansieras via avgifter enligt förordningen (1991:739) om vissa avgifter till Statens kärnkraftinspektion. SKI är en central myndighet med ansvar för tillsyn av säkerheten och det fysiska skyddet vid kärntekniska anläggningar samt ickespridningsfrågor. Verksamheten under första halvåret 2001 präglades i viss utsträckning av det svenska ordförandeskapet i EU där SKI bidrog till arbetet med att ta fram en utvärdering av säkerheten vid de kärntekniska anläggningarna i kandidatländerna. SKI har även tillsammans med SSI under 2001 sammanställt den svenska rapporten till den andra granskningskonferensen under kärnsäkerhetskonventionen. Regeringens bedömning är att myndigheten genom sitt tillsynsarbete verkar för en hög säkerhet och skydd av hälsa och miljö.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2003 uppgår till 86 006 000 kr.

34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning

Anslaget disponeras för SKI:s kostnader för kärnsäkerhetsforskning.

För att ha goda förutsättningar för planering och genomförande av kärnsäkerhetsforskning är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser om utgifter för kommande år. Regeringen föreslås därför bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med kärnsäkerhetsforskning som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 17 miljoner kronor under 2004, högst 8 miljoner kronor under 2005 och högst 2 miljoner kronor under 2006.

SKI har i uppdrag att finansiera forskningsverksamhet inom sitt verksamhetsområde. Denna forskning har en mycket stor roll i utvecklingen av tillsynsarbetet på myndigheten och säkerheten vid de kärntekniska anläggningarna. Den är dessutom ett viktigt led i den nationella kompetensförsörjningen på området. Regeringen föreslår att anslaget för år 2003 uppgår till 70 895 000 kr.

Kärnavfallsfonden

Enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) är en innehavare av tillstånd till kärnteknisk verksamhet skyldig att svara för att allt i verksamheten uppkommet kärnavfall och använt kärnbränsle hanteras och slutförvaras på ett säkert sätt och att den anläggning i vilken verksamheten bedrivs avvecklas och rivs på ett säkert sätt, sedan verksamheten har upphört (10 §).

Enligt lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m. skall innehavaren av en kärnkraftsreaktor årligen, så länge reaktorn är i drift, erlägga en avgift samt ställa säkerheter till staten för att

säkerställa att medel finns tillgängliga för de kostnader för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och visst radioaktivt avfall, avveckling och rivning av reaktoranläggningar och forskning på kärnavfallsområdet.

Avgiftsmedlen förvaltas av en fond benämnd Kärnavfallsfonden. Vid utgången av år 2001 var Kärnavfallsfondens marknadsvärde 27 326 miljoner kronor (24 589 miljoner kronor år 2000).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstilldelning och bemyndiganden.

34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avslår motioner (m, fp) om minskad anslagsnivå.

Propositionen

Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts (SMHI:s) uppdragsverksamhet och affärsverksamhet finansieras med avgifter. Uppdragsverksamheten sker inom ramen för SMHI:s myndighetsansvar men bekostas med full kostnadstäckning av andra myndigheter.

Affärsverksamheten 2001 visar en minskning av omsättningen med två procentenheter och rörelseresultatet är något sämre än föregående år.

SMHI:s infrastruktur är av mycket stort värde för många intressenter och ibland en nödvändig förutsättning för deras verksamhet. Några myndigheter har därför genom avtal förbundit sig att bidra till finansieringen av SMHI:s infrastruktur. Regeringen anför att de olika sektorernas bidrag till SMHI bör ses över i takt med att nya avtal tecknas eller när nuvarande avtal revideras, för att säkerställa erforderlig kvalitet i SMHI:s infrastruktur.

Målen för träffsäkerheten för varningstjänsten har inte helt uppfyllts under året. SMHI har lämnat förslag till regeringen om kompletterande metoder för att följa upp träffsäkerheten för varningar och prognoser. SMHI kommer att fortsätta att utveckla system och mätmetoder som skall ge en mer rättvisande bild av träffsäkerheten.

SMHI lämnade 2000 en fördjupad prövning av verksamheten och föreslog i utredningen att SMHI ombildas till ett av staten helägt bolag. Statskontoret har på regeringens uppdrag utrett SMHI:s framtida verksamhetsform och lämnade i början av år 2002 en rapport till regeringen. Efter remissbehandling av Statskontorets rapport anser regeringen att det för närvarande inte är aktuellt med någon förändring av SMHI:s verksamhetsform.

Sammantaget innebär detta att regeringen föreslår att anslaget år 2003 uppgår till 211 584 000 kr.

Motionerna

Enligt motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis bör anslaget reduceras med 50 000 000 kr.

I motion MJ444 (m) anförs att SMHI bör kunna finansiera en större del av verksamheten genom att ta ut användaravgifter och att anslaget därför bör minskas med 20 000 000 kr (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anfört disponeras anslaget av SMHI för uppgifter som är nödvändiga för att tillgodose samhällets behov av prognoser, varningar och beredskap samt för att utveckla den kompetens SMHI bygger upp i denna verksamhet.

Anslaget används också för att betala Sveriges medlemsavgifter i de internationella organisationerna EUMETSAT (det europeiska satellitsamarbetet), ECMWF (det europeiska centret för medellånga prognoser) och WMO (Världsmeteorologiska organisationen).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstildelning och avstyrker motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis, MJ444 (m) yrkande 5 och Fi232 (fp) yrkande 21 i berörd del om annan medelstildelning.

34:13 Information om klimatfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker en motion (m) om att avskaffa anslaget.

Propositionen

Anslaget disponeras för information och medvetandegörande om klimatfrågan och behovet av klimatrelaterade åtgärder. Naturvårdsverket har fått i uppdrag att i samverkan med andra myndigheter utveckla och ansvara för informationssatsningen. Satsningen är treårig och påbörjades under 2002. Naturvårdsverket har till regeringen lämnat förslag om en plan för informationsinsatser för att begränsa klimatpåverkan. Enligt planen utformas och genomförs informationsinsatserna i bred samverkan med myndigheter, näringsliv, kommuner, skolor och utbildningsinstitutioner samt frivilliga organisationer. Centralt i planen är att skapa en kommunikationsstrategi som syftar till att öka samhällets och den enskilde individens engagemang och åtaganden. Det konkreta arbetet med informationsinsatserna har påbörjats genom planerandet av en kampanj med fokus på information riktad till allmänheten. Kampanjen kommer att genomföras under hösten 2002. Nätverksbyggande med kommuner, företag och andra organisationer har också påbörjats. Nästa steg som kommer att ske under våren 2003 utgörs av lokala aktiviteter.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2003 uppgår till 30 000 000 kr.

Motionen

Enligt motion MJ444 (m) bör anslaget reduceras med 30 000 000 kr och avskaffas (yrkande 6). Information om klimatfrågor bör ingå i Naturvårdsverkets och sektorsmyndigheternas ordinarie verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer med regeringen i att åtgärder krävs för att minska utsläppen av växthusgaser för att Sverige skall kunna uppnå sina klimatåtaganden enligt klimatkonventionen och Kyotoprotokollet och ha en god beredskap för framtida internationella överenskommelser om utsläppsreduktioner. En i sammanhanget angelägen åtgärd är en informationsinsatsning.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelstillelningen och avstyrker därmed motion MJ444 (m) yrkande 6.

34:14 Stöd till klimatinvesteringar**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motioner om ökad medelstillelning (kd), minskad medelstillelning (m, fp) och om användningen av de anslagna medlen (c). Utskottet tillstyrker förslaget till bemyndigande.

Propositionen

Anslaget disponeras för stöd till klimatinvesteringar. Av anslaget får högst 15 miljoner kronor användas till administration, information och utvärdering.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003 besluta om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 100 miljoner kronor 2004 och högst 200 miljoner kronor under 2005.

I propositionen Sveriges klimatstrategi (prop. 2001/02:55, bet. 2001/02: MJU10, rskr. 2001/02:163) föreslogs ett klimatinvesteringsprogram. Därför inrättades 2002 anslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2003 uppgår till 300 000 000 kronor.

Motionerna

Enligt motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 delvis och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis bör anslaget reduceras med 300 000 000 kr. Motionärerna motsätter sig riktade stöd till klimatinvesteringar och vill i stället ge ökade resurser till biologisk mångfald, internationellt samarbete och miljöforskning.

Enligt motion MJ428 (c) bör riksdagen besluta att inte tillåta användning av klimatinvesteringsprogrammen till annat än klimatåtgärder (yrkande 3). Medlen till klimatåtgärder bör inte kunna användas till andra åtgärder. För-

slaget om att ”kommunerna bör ha möjlighet att i vissa fall ta med åtgärder av begränsad omfattning och av särskilt lokalt eller regionalt intresse och som bidrar till att uppnå andra miljömål i klimatprogrammet” bör korrigeras. Motionärerna anför vidare att de klimatpolitiska programmen inte bör låsas fast med krav på att generera arbetstillfällen (yrkande 4). Miljönyttan bör sättas i främsta rummet.

I motion MJ432 (kd) anføres att det svåraste miljöproblem vi står inför är klimatförändringarna. Anslaget bör förstärkas med 50 000 000 kr (yrkande 28 delvis). En mer kraftfull klimatpolitik föreslås.

Enligt motion MJ444 (m) bör anslaget minskas med 200 000 000 kr (yrkande 7). Anslaget påminner om de misslyckade lokala investeringsprogrammen. Motionärerna anslår inte medel för den här typen av klimatåtgärder eftersom motivering för hur medlen skall användas saknas.

Utskottets ställningstagande

I propositionen Sveriges klimatstrategi (prop. 2001/02:55, bet. 2001/02: MJU10, rskr. 2001/02:163) föreslogs ett klimatinvesteringsprogram, och därför inrättades år 2002 anslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar. Ett förslag till förordning för klimatinvesteringsprogrammet har utarbetats. Förslaget har meddelats Europeiska kommissionen för godkännande utifrån statsstödsaspekten. Regeringen bedömer att Naturvårdsverket kommer att kunna ta emot ansökningar om bidrag till klimatinvesteringar under år 2003.

Enligt 1 § förslag till förordning om statliga bidrag till klimatinvesteringsprogram kan klimatinvesteringsprogrammen innehålla åtgärder inom energi, avfalls- och transportområdena men även inom andra sektorer och syfta till såväl minskning av utsläppen av växthusgaser som energiomställning och besparing av energi. Utskottet anförde vid riksdagsbehandlingen av 2002 års budgetproposition beträffande användningen av de nu aktuella medlen att bidrag skall kunna sökas av kommunerna för samlade program med åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser (bet. 2001/02: MJU10 s. 30). Programkravet är viktigt därför att det stimulerar till helhetssyn och samverkan. Åtgärderna i klimatinvesteringsprogrammen skall i första hand bedömas utifrån kostnadseffektivitetskriteriet. Det är viktigt att klimatmålet kan uppnås till minsta möjliga kostnad för samhället. Samverkan och helhetssyn skall präglade programmen.

Enligt 1 § andra stycket i den föreslagna förordningen får ett klimatinvesteringsprogram i begränsad omfattning innehålla åtgärder av särskild regional eller lokal vikt som bidrar till att uppnå andra av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmål. I förra årets budgetproposition (prop. 2001/02:1 utg.omr. 20 s. 63, bet. 2001/02: MJU1) anfördes att kommunerna bör ha möjlighet att i vissa fall ta med åtgärder i klimatinvesteringsprogrammen som bidrar till att uppnå andra miljö kvalitetsmål. Tyngdpunkten skall dock ligga på insatser för att nå klimatmålet.

Utskottet, som anser att klimatinvesteringsprogrammet bör utökas under innevarande mandatperiod för att möjliggöra en ökad takt och höjda ambit-

ioner i klimatarbetet, tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och avstyrker motionerna MJ315 (fp) yrkande 22 i berörd del, MJ428 (c) yrkandena 3 och 4, MJ432 (kd) yrkande 28 delvis, MJ444 (m) yrkande 7 och Fi232 (fp) yrkande 21 delvis om tilldelning och användning av medel. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till bemyndigande.

Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 20

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader och 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstildelning under anslagen och avstyrker motioner om att miljöforskningen bör förstärkas (c) och prioriteras (m). Utskottet tillstyrker förslag till bemyndigande.

Propositionen

Anslaget 26:1 disponeras av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) för myndighetens förvaltningskostnader.

Regeringen anser att Formas under sitt första verksamhetsår klarat övergången till det nya finansieringssystemet i det nya rådet och kommit i gång med verksamheten på ett effektivt sätt. Detta innebär att regeringen föreslår att anslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader för år 2003 uppgår till 40 289 000 kr.

Anslag 26:2 används för rådets viktigaste ansvarsområden, nämligen miljöforskning, forskning om de areella näringarna, forskning om samhällsbyggande samt forskning för en ekologiskt hållbar utveckling. Anslaget disponeras för stöd till forskning och forskningsinformation inom områdena miljö och samhällsbyggande. För forskning om de areella näringarna finns inom utgiftsområde 23 anslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt föreslås regeringen bemyndigas att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 250 miljoner kronor under 2004, 180 miljoner kronor under 2005 och högst 56 miljoner kronor under 2006.

Under åren 2001 och 2002 har Formas beviljat bidrag till stiftelsen Byggdok vars uppgift är att göra resultaten från forskningen om bebyggelse och samhällsplanering tillgängliga via databaser och fulltextarkiv. Regeringen anser att ansvaret för ett eventuellt fortsatt statligt stöd till stiftelsen Byggdok

bör flyttas till Boverket. Av detta skäl föreslår regeringen att 3 miljoner kronor överförs till Boverket för år 2003 för stöd till stiftelsen Byggdok.

Sammantaget innebär detta att regeringen föreslår att anslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning för år 2003 uppgår till 281 724 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ262 (c) bör miljöforskningen förstärkas (yrkande 2). För att stärka arbetet för en hållbar utveckling krävs också en tydlig satsning på miljöforskningen. Det krävs inte minst ökade resurser för undersökningar och kontrollprogram för att kunna säkerställa att miljöskulden inte växer till följd av bristfälliga miljösignaler till producenter och samhällsplanerare.

I motion MJ420 (m) framhålls vikten av att prioritera miljöforskning och miljöövervakning (yrkande 6 delvis). Till de offentliga kärnuppgifterna på miljöområdet hör miljöforskning, miljöövervakning, kalkning och ansvar för uppfyllandet av nationella och internationella överenskommelser, såsom klimatpolitiken. På dessa statliga kärnområden måste staten ta sitt ansvar och göra klarare prioriteringar och lämna åt marknaden och de enskilda medborgarna att lösa det de löser bäst och koncentrera statens insatser där de mest behövs. Genom forskning och miljöövervakning tas ny kunskap och information fram som gör att såväl företag som enskilda kan fatta relevanta beslut och på ett aktivt sätt välja produkter med minsta möjliga miljöpåverkan.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade efter förslag i regeringens ekonomiska vårproposition för år 2001 (2000/01: MJU1y, 2000/01: FiU20, rskr. 2000/01:288) att forskningen vid Formas skulle förstärkas med 80 miljoner kronor för år 2002 och 2003 och 90 miljoner kronor för år 2004. Förstärkningen skall användas till forskning om biologisk mångfald och forskning till stöd för en ekologiskt hållbar utveckling.

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag att engångsvis förstärka anslaget år 2003 med 10 miljoner kronor för marin miljöforskning. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslagen och avstyrker därmed motionerna MJ262 (c) yrkande 2 och MJ420 (m) yrkande 6 i berörd del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Mark- och vattenkalkning (punkt 3)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:MJ368 yrkande 1 samt avslår motion 2002/03:MJ426 yrkande 9.

Ställningstagande

Genom långvarig forskning och förslag till åtgärdsprogram för integrerad mark- och vattenkalkning har Skogsstyrelsen visat att vi genom markbehandling med kalk och aska kan åtgärda försurningsproblemet närmare källan, dvs. i den försurande marken. Försurningen kan då motverkas i särskilt utsatta områden och återhämtningsprocesserna kan påskyndas. Åtgärdsprogrammet visar att de ekonomiska och miljömässiga vinsterna blir störst under en tioårig period om verksamheten inriktas mot de 200 000–350 000 hektar skogsmark som är mest försurade. Kostnaderna beräknas under perioden till 60–75 miljoner kronor per år.

Stora vinster kan också göras genom att integrera kalkning av jordbruksmark med skogsmarks- och ytvattenskalkning. Kalkning högt upp i vattensystemet avgiftar stora delar av ekosystemet, marken, markvattnet och alla de små vattendrag och sjöar som inte kan kalkas med dagens metoder. Detta innebär att dagens kalkningsinsatser direkt i större sjöar och vattendrag kan reduceras och avslutas tidigare. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Mark- och vattenkalkning (punkt 3)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:MJ426 yrkande 9 samt avslår motion 2002/03:MJ368 yrkande 1.

Ställningstagande

Det finns fortfarande många försurade sjöar utan fisk, även om kalkningen av vattendrag har förbättrat situationen. Marken i vattendragens tillrinningsområden är dock fortfarande sur, särskilt i sydvästra Sverige. Sådan skogsmark bör därför kalkas tills läget förbättras. Även kalkningen av vattendrag bör fortsätta. Man har beräknat att kalkning till en kostnad av en krona ger tre kronor tillbaka i ökade intäkter från friluftsliv, framför allt när det gäller fiske. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Betydelsen av miljöforskning (punkt 7)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03: MJ432 yrkande 22.

Ställningstagande

Jag anser att universiteten får för små basanslag. Anslagen bör vara stora nog för universiteten att finansiera den långsiktiga forskningen. Uppföljningen av miljömålen måste anses tillhöra den långsiktiga forskningen. I dag måste medel sökas projektvis för miljömålsarbetet. Vi menar att det är fel att betrakta miljömålen som projekt. Detta bör i stället vara fortgående forskning. Det är viktigt att forskningsanslagen disponeras och fördelas så att även långsiktig forskning kan få en stabil finansiering. Upprätthållandet och finansieringen av de forskningsinstitut som finns är avgörande för att kompetens inte skall gå förlorad. Det är också nödvändigt att olika forskningsinstansers status klargörs, så att målmedveten och långsiktig finansiering av forskningen kan komma till stånd. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1)

av Per Westerberg (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Miljö- och jordbruksutskottet har under beredningen av detta betänkande arbetat under förutsättningen att en riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister den 4 december 2002 har fastställt ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2003 samt beslutat om preliminära utgiftstak för år 2004.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Ett övergripande mål för den ekonomiska politiken bör vara att möjliggöra ökad tillväxt. Då måste utgiftskvoten sänkas. För detta krävs bl.a. en moderniserad arbetsmarknad, avregleringar, sänkta skatter och lägre offentliga utgifter. Antalet sjukskrivna och förtidspensionerade måste minska genom att sjukvård och rehabilitering förbättras.

Våra förslag syftar också till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Vi vill satsa på en utbildning som ger alla större möjligheter till ett rikare liv. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Ännu fler kan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Den sociala tryggheten ökar också i andra bemärkelser genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Friheten att välja bidrar både till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet.

De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma. Avsevärda resurser tillförs t.ex. för att bryta den ökade sjukfrånvaron och de ökande förtidspensioneringarna.

Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Då riksdagens majo-

ritet den 4 december beslutat om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed väljer en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 20.

Till de offentliga kärnuppgifterna på miljöområdet hör miljöforskning, miljöövervakning, kalkning och ansvar för uppfyllandet av nationella och internationella överenskommelser, om t.ex. klimatpolitiken. På dessa statliga kärnområden bör staten ta sitt ansvar. Det handlar till stor del om att göra en klarare prioritering, lämna åt marknaden och de enskilda medborgarna att lösa det de löser bäst och koncentrera statens insatser där de mest behövs. Staten har en viktig uppgift när det gäller att övervaka att marknadsaktörer och konsumenter har tillgång till objektiv, korrekt och saklig miljöinformation.

Miljöstyrningsrådet är en viktig kompetensbank och pådrivare i näringslivets frivilliga miljöarbete. Verksamheten fungerar väl och det är olyckligt att statliga medel saknas till verksamheten i årets budget. Vi anser att Miljöstyrningsrådet också fortsättningsvis bör finansieras med staten som delfinansiär.

Vi anser att anslaget 34:1 Naturvårdsverket bör minskas med 2 500 000 kr. Naturvårdsverket får enligt regeringens förslag ett utökat ansvar för miljömålsarbetet samt för att informera om de stora rovdjuren. Vi anser att dessa ansvarsområden ryms inom ramen för Naturvårdsverkets normala verksamhet, och de bör därför inte leda till ett ökat anslagsbehov för myndigheten. De av oss föreslagna besparingarna på andra anslag medför också att budgetmedel kan sparas i myndighetens administration.

Anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald bör enligt vår uppfattning minskas med 133 193 000 kr jämfört med utskottets förslag. Det är dags att införa en ny modell för arbetet med att bevara den biologiska mångfalden. En ökad andel av den skyddsvärda markarealen bör skyddas genom s.k. skötselkontrakt. Därmed minskar behovet av att köpa in skyddsvärd mark, samtidigt som bevarandearbetet blir mer effektivt.

Vi anser att anslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden bör minskas med 214 215 000 kr jämfört med utskottsförslaget. Regeringen föreslår en höjning för år 2003. Anslaget höjdes kraftigt redan år 2002, trots tidigare svårigheter med att utnyttja budgeten fullt ut. Vi anser att riskbedömningar av saneringsobjektens farlighet för människa och miljö bör styra i vilken ordningsföljd och i vilken takt saneringsarbetet skall genomföras. En åtgärdsplan för saneringsarbetet bör redovisas.

Vidare bör anslaget 34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m. minskas med 20 000 000 kr. SMHI bör enligt vår uppfattning kunna finansiera en större del av verksamheten genom att ta ut användaravgifter.

Anslaget 34:13 Information om klimatfrågor bör minskas med 30 000 000 kr. Vi anser att denna information bör ingå i Naturvårdsverkets och sektorsmyndigheternas ordinarie verksamhet. Anslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar påminner om de misslyckade lokala investeringsprogrammen och bör

minskas med 200 000 000 kr. Vi anslår 100 000 000 kr som kan användas till stimulansåtgärder för utveckling av miljövänlig teknik på klimatområdet.

Vi anser att fiske och fiskevatten är en resurs och ett produktionsmedel som kan nyttjas på olika sätt. Liksom för andra areella näringar finns ett delat ansvar mellan staten och de enskilda ägarna för att resursen skall kunna nyttjas långsiktigt och uthålligt. Staten har bl.a. ansvar för den övergripande miljövården genom att se till att det finns resurser för t.ex. kalkning mot försurningen. När det gäller drift och skötsel bör fiskevatten dock jämföras med andra produktionsmedel, vilket betyder att ansvaret för nyttjande av fisket och fiskevattnet bör ligga på dess ägare.

Enligt budgetpropositionen avser regeringen att stödja ett särskilt kemikaliesekretariat som inrättas av ideella natur- och miljöorganisationer med uppgift att bl.a. sprida information internationellt om den svenska kemikaliestrategin och skapa genomslag för strategin både inom EU och globalt. Vi anser att det är olämpligt att staten förser ideella organisationer med öronmärkta medel.

2. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2003 innebär i sina huvuddrag sänka skatter på arbete och företagande som syftar till att uppnå en långsiktig och uthållig tillväxt. Det syftar också till en mera rättvis skattepolitik för bl.a. barnfamiljer. Våra utgiftsökningar avser främst bistånd, utbildning, vård och omsorg, förbättringar för handikappade, åtgärder mot ohälsan samt satsningar på miljö och rättssäkerhet.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 20 har emellertid avslagits i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområde 20. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 20.

Folkpartiets grundsyn är att man även inom miljöområdet bör undvika riktade stödåtgärder som ofta leder till byråkratiska regler och felaktiga beslut. Vi motsätter oss riktade stöd till klimatinvesteringar och föreslår därför att anslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar minskas med 300 000 000 kr och upphör.

I stället bör man arbeta med den utgångspunkten att förorenaren betalar. Vi vill ta initiativ till en djupgående analys av vilka organisatoriska, legala och ekonomiska förändringar som behövs för att samhället bättre skall kunna hantera hållbar utveckling. Vi föreslår därför att en hållbarhetskommission tillsätts. Denna bör ha till uppgift att se över vilka effektiviseringar och moderniseringar av samhällets regelverk, styrmedel och upplysningsverksamhet som behöver göras. Kommissionen bör vidare samråda med näringsliv och opinionsbildande organisationer för att finna former för hur strävandena mot

en hållbar utveckling kan integreras och hur samhällets behov av utvecklingsinsatser bäst organiseras.

Vi anser att anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald bör förstärkas med 43 000 000 kr utöver utskottets förslag för att ge fler områden kvalificerat skydd som naturreservat.

Utskottets majoritet har beslutat att öka anslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden med 21 000 000 kr jämfört med regeringens förslag. Enligt vår uppfattning bör anslaget minskas med motsvarande belopp.

Anslaget 34:5 Miljöforskning bör förstärkas med 20 000 000 kr. Dessa medel bör bl.a. användas av den föreslagna hållbarhetskommissionen för angelägna utredningar och kortare forskningsuppdrag. Miljöforskningen är för oss av allra största vikt. Den liberala forskningspolitiken inom miljöområdet skiljer sig inte från de grundpelare vi har på andra forskningsområden. Vi anser att den enskilda forskarens fria ställning bör stärkas. Endast då vågar man komma med obehagliga sanningar. Detta är ett av skälen till att vi vill öka fakultetsanslagen till våra universitet. Vi vill också ha större resurser till det internationella samarbetet. Folkpartiet anser att Sverige aktivt bör stödja internationell miljösamverkan och att detta också bör avspeglas i aktiv handling. SMHI kan enligt vår uppfattning finansiera en ökad andel av sin verksamhet via intäkter, och vi föreslår därför att anslaget 34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m. minskas med 50 000 000 kr.

Vidare bör anslaget 34:7 Internationellt miljösamarbete ökas med 10 000 000 kr för att ge ökade resurser till det internationella samarbetet. Folkpartiet anser att det är av yttersta vikt att Sverige aktivt stöder internationell miljösamverkan. Detta bör också avspeglas i aktiv handling.

3. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer flexibel och där den kraftigt ökande sjukfrånvaron måste mötas med en förbättrad arbetsmiljö och rehabilitering. Det handlar om skatterna på arbete och företagande, som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skattestryck. Det handlar om det svenska konkurrenstrycket, som måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att bättre möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer.

Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas och infrastrukturen förbättras.

Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone 3 % över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser och där statens finanser blir mindre konjunkturkänsliga.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har nu genom förslag till ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande (i stället för i en reservation) den del av vår politik som rör utgiftsområde 20 och som vi skulle ha yrkat bifall till om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången.

För att minska försurningen av sjöar, vattendrag och mark krävs utsläppsminskningar från trafik- och energisektorn m.m. De vatten och marker som redan är drabbade av försurning måste återställas genom omfattande kalkningsinsatser. För detta ändamål avsätter vi 30 000 000 kr på ett nytt anslag, Skogsmarkskalkning.

Vi föreslår en långsammare ökningstakt när det gäller anslagen 34:1 Naturvårdsverket, 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald samt 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden och förordar en minskning med 20 000 000 kr, 157 000 000 kr respektive 21 000 000 kr i jämförelse med utskottets förslag.

Det svåraste miljöproblem vi står inför är klimatförändringarna. För en kraftfullare klimatpolitik bör anslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar förstärkas med 50 000 000 kr. Det är också viktigt att reglerna som styr detta anslag är strikt fokuserade på åtgärder som direkt går att hänföra till minskningar av växthusgaser.

4. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (punkt 1)

av Jan Andersson (c).

Den 4 december 2002 beslöt riksdagens majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende år 2003. Jag väljer att i ett särskilt yttrande redovisa Centerpartiets politik som berör utgiftsområde 20 i den statliga budgeten.

Medel till ideella organisationer verksamma inom natur- och kulturmiljöområdet inom anslaget 34:2 Miljöövervakning m.m. bör räknas upp med 5 000 000 kr. Det är enligt vår uppfattning nödvändigt att ta till vara det engagemang som redan finns i verksamma organisationer. Ersättningen till de ideella krafterna är blygsam jämfört med vad tjänstemän och konsulter kostar.

Anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald bör minskas med 100 000 000 kr. Centerpartiet förordar en annan modell för bevarande av skyddsvärd skogsmark.

Vi anser att anslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden bör förstärkas med 20 000 000 kr. Medel till sanering behövs särskilt till stöd för de småföretag som vid övertagande av markområden blir sanerings-skyldiga för tidigare verksamheters miljöförstöring.

Anslaget 34:5 Miljöforskning bör förstärkas med ytterligare 10 000 000 kr. Anslaget bör användas för att ta fram en heltäckande forsknings- och aktionsplan för Östersjöns miljö. Centerpartiet vill även via stöd till forskningen främja utvecklingen av fordon som körs med alternativa bränslen. För att stärka arbetet för en hållbar utveckling krävs en tydlig satsning på miljöforskningen. Ökade resurser krävs för undersökningar och kontrollprogram för att kunna säkerställa att miljöskulden inte växer till följd av bristfälliga miljösignaler till producenter och samhällsplanerare.

Vi anser vidare att klimatinvesteringsprogrammen inte bör få användas till annat än klimatåtgärder. Förslaget om att ”kommunerna bör ha möjlighet att i vissa fall ta med åtgärder av begränsad omfattning och av särskilt lokalt eller regionalt intresse och som bidrar till att uppnå andra miljömål i klimatprogrammet” bör korrigeras. De lokala investeringsprogrammen (LIP) låstes fast med krav på att generera arbetstillfällen. Vi anser att detta inte får ske med de klimatpolitiska programmen. Miljönyttan måste sättas i främsta rummet.

Enligt vår uppfattning bör 50 000 000 kr avsättas till en miljöfond för kostnadseffektiva investeringar. Krav på rening av exempelvis kväveoxidutsläpp från en svensk industri kan antingen genomföras som en investering av den aktuella industrin eller genom att motsvarande investeringsbelopp läggs i en miljöfond som kan användas mer kostnadseffektivt på andra sidan Östersjön.

Vi anser vidare att 353 000 000 kr bör öronmärkas för miljöbistånd. Det krävs omfattande insatser inom jord- och skogsbruk, livsmedels- och landsbygdsutveckling.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2002/03:1 utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Regeringen (Miljödepartementet) har föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av miljöövervakning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 60 000 000 kronor under år 2004, högst 40 000 000 kronor under år 2005 och högst 30 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 3.8.2),
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med bilavgasverksamhet som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 16 000 000 kronor under år 2004 och högst 16 000 000 kronor under år 2005 (avsnitt 3.8.2),
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller inträngsersättning i ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 120 000 000 kronor under år 2004 (avsnitt 3.8.3),
4. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med genomförande av saneringsinsatser, som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 175 000 000 kronor under år 2004, högst 300 000 000 kronor under år 2005 och högst 125 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 3.8.4),
5. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:5 Miljöforskning, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 30 000 000 kronor under år 2004, högst 20 000 000 kronor under år 2005 och högst 15 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 3.8.5),
6. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:9 Statens strålskyddsinstitut, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med strålskyddsforskning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 10 000 000 kronor under år 2004, högst 7 000 000 kronor under år 2005 och högst 4 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 3.8.9),

7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med kärnsäkerhetsforskning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 17 000 000 kronor under år 2004, högst 8 000 000 kronor under år 2005 och högst 2 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 3.8.11),
8. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med beslut om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 100 000 000 kronor under år 2004 och högst 200 000 000 kronor under år 2005 (avsnitt 3.8.15),
9. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 250 000 000 kronor under år 2004, högst 180 000 000 kronor under år 2005 och högst 56 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 4.1.2),
10. att riksdagen för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt följande uppställning:

Forskningspolitik

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader; ramanslag; 40 289 000 kr,

26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning; ramanslag; 281 724 000 kr.

Miljöpolitik

34:1 Naturvårdsverket; ramanslag; 313 890 000 kr,

34:2 Miljöövervakning m.m.; ramanslag; 210 958 000 kr,

34:3 Åtgärder för biologisk mångfald; ramanslag; 987 908 000 kr,

34:4 Sanering och återställning av förorenade områden; ramanslag; 439 770 000 kr,

34:5 Miljöforskning; ramanslag; 82 743 000 kr,

34:6 Kemikalieinspektionen; ramanslag; 102 184 000 kr,

34:7 Internationellt miljösamarbete; ramanslag; 66 434 000 kr,

34:8 Stockholms internationella miljöinstitut; obetecknat anslag; 12 000 000 kr,

34:9 Statens strålskyddsinstitut; ramanslag; 98 690 000 kr,

- 34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader; ramanslag; 86 006 000 kr,
- 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning; ramanslag ; 70 895 000 kr,
- 34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.; ramanslag; 211 584 000 kr,
- 34:13 Information om klimatfrågor; ramanslag; 30 000 000 kr,
- 34:14 Stöd till klimatinvesteringar; ramanslag; 300 000 000 kr.

Motionerna

2002/03:Fi230 av Britt Bohlin m.fl. (s, v, mp):

9. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	987 908	7 000
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	439 770	21 000

2002/03:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

- 21.1. Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	987 908	50 000
34:5 Miljöforskning	82 743	20 000
34:7 Internationellt miljösamarbete	66 434	10 000
34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	211 584	- 50 000
34:14 Stöd till klimatinvesteringar	300 000	- 300 000

2002/03: MJ262 av Kerstin Lundgren (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förstärka miljöforskningen.

2002/03: MJ269 av Per Westerberg m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser till kalkning.

2002/03: MJ273 av Patrik Norinder (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett särskilt kemikaliesekretariat.

2002/03: MJ315 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

22. Riksdagen anvisar till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	987 908	50 000
34:5 Miljöforskning	82 743	20 000
34:7 Internationellt miljösamarbete	66 434	10 000
34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	211 584	- 50 000
34:14 Stöd till klimatinvesteringar	300 000	- 300 000

2002/03: MJ368 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet och värdet av en integrerad mark- och vattenkalkning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslagen till kalkningsverksamheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den stora samhällsnytta som kalkningsverksamheten utgör.

2002/03: MJ404 av Kenneth Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten bör ta ett särskilt finansieringsansvar för att möjliggöra efterbehandling av gruvavfall från Falu gruva och vissa andra av äldre gruvdrift förorenade områden som är kostsamma att åtgärda.

2002/03: MJ415 av Sven-Erik Österberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fortsatt stöd för att bekämpa myggplågan i Tärnsjö.

2002/03: MJ420 av Per Westerberg m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att prioritera miljöforskning och miljöövervakning.

2002/03: MJ426 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kalkning av vatten och skog.

2002/03: MJ428 av Maud Olofsson m.fl. (c):

3. Riksdagen beslutar att inte tillåta användning av klimatinvesteringsprogrammen till annat än klimatåtgärder.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte låsa fast de klimatpolitiska programmen med krav på att generera arbetstillfällen.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppräknig av anslag till ideella organisationer verksamma inom natur- och kulturmiljöområden.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en miljöfond för kostnadseffektiva investeringar.
52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att örnmärka 353 miljoner kronor för miljöbistånd.

2002/03: MJ432 av Alf Svensson m.fl. (kd):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av miljöforskning.
28. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:1 Naturvårdsverket	313 890	- 20 000
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	987 908	- 150 000
34:14 Stöd till klimatinvesteringar	300 000	50 000
Nytt Skogsmarkskalkning	0	30 000

2002/03: MJ443 av Jan Andersson m.fl. (c):

- Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt följande uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:2 Miljöövervakning m.m.	210 958	5 000
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	987 908	- 100 000
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	439 770	20 000
34:5 Miljöforskning	82 743	10 000
Nytt Miljöfond för kostnads- effektiva investeringar	0	50 000
Nytt Miljöbistånd	0	353 000

2002/03: MJ444 av Per Westerberg m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt statlig delfinansiering av Miljöstyrningsrådet.
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 20 anslaget 34:1 Statens naturvårdsverk 311 390 000 kr.
3. Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 20 anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald 861 715 000 kr.
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 20 anslaget 34:4 Sanering av förorenade områden 246 555 000 kr.
5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 20 anslaget 34:12 Bidrag till SMHI för år 2003 191 584 000 kr.
6. Riksdagen beslutar att avskaffa utgiftsområde 20 anslaget 34:13 Information om klimatfrågor i enlighet med vad som anförs i motionen.
7. Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 20 anslaget 34:14 Stöd till klimatinvesteringar för år 2003 100 000 000 kr.

2002/03: Bo265 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att marksaneringsmedel garanteras långsiktigt.

BILAGA 2Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 20
Allmän miljö- och naturvård

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning utom såvitt avser anslag 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald och 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden. Utskottet föreslår att nämnda anslag höjs med 7 miljoner respektive 21 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

1 000-tal kronor

Politikområde Anslag	Utskottets förslag
26 Forskningspolitik	
1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader (<i>ram</i>)	40 289
2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning (<i>ram</i>)	281 724
34 Miljöpolitik	
1 Naturvårdsverket (<i>ram</i>)	313 890
2 Miljöövervakning m.m. (<i>ram</i>)	210 958
3 Åtgärder för biologisk mångfald (<i>ram</i>)	994 908
4 Sanering och återställning av förorenade områden (<i>ram</i>)	460 770
5 Miljöforskning (<i>ram</i>)	82 743
6 Kemikalieinspektionen (<i>ram</i>)	102 184
7 Internationellt miljösamarbete (<i>ram</i>)	66 434
8 Stockholms internationella miljöinstitut (<i>obet.</i>)	12 000
9 Statens strålskyddsinstitut (<i>ram</i>)	98 690
10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader (<i>ram</i>)	86 006
11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning (<i>ram</i>)	70 895
12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m. (<i>ram</i>)	211 584
13 Information om klimatfrågor (<i>ram</i>)	30 000
14 Stöd till klimatinvesteringar (<i>ram</i>)	300 000
Summa för utgiftsområdet	3 363 075

BILAGA 3

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2003 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)	(c)
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	(ram)	40 289					
26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	(ram)	281 724					
34:1 Naturvårdsverket	(ram)	313 890		-2 500		-20 000	
34:2 Miljöövervakning m.m.	(ram)	210 958					+5 000
34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	(ram)	987 908	+7 000	-126 193	+50 000	-150 000	-100 000
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	(ram)	439 770	+21 000	-193 215			+20 000
34:5 Miljöforskning	(ram)	82 743			+20 000		+10 000
34:6 Kemikalieinspektionen	(ram)	102 184					
34:7 Internationellt miljösamarbete	(ram)	66 434			+10 000		
34:8 Stockholms internationella miljöinstitut	(obet.)	12 000					
34:9 Statens strålskyddsinstitut	(ram)	98 690					
34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader	(ram)	86 006					

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(s, v, mp)	(m)	(fp)	(kd)	(c)
34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhets- forskning	(ram)	70 895					
34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.	(ram)	211 584		-20 000	-50 000		
34:13 Information om klimatfrågor	(ram)	30 000		-30 000			
34:14 Stöd till klimatinvesteringar	(ram)	300 000		-200 000	-300 000	+50 000	
34:15 Skogsmarkskalkning	(ram)					+30 000	
34:16 Miljöfond för kostnadseffektiva investeringar	(ram)						+50 000
34:17 Miljöbistånd	(ram)						+353 000
Summa		3 335 075	+28 000	-571 908	-270 000	-90 000	+338 000